

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben naznož nordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vilékre postán szállítva.	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 Kr.

NAGYVÁRAD, június 14.

Válság és fúzió.

(—a.) Hetek óta tartja magát az országgyűlés közeli feloszlásának s ezzel kapcsolatban a kabinetválságnak és a fúzióknak szállongó híre. Hivatalos formában még nem merült fel egyik sem, de megczáfolva sem lett egyik sem. Ez a szállongó hír ilyen formában is hű kifejezője az ország hangulatának, meggyőződésének és óhajlásának. Azt mindenki érzi, hogy ilyen zilált állapotban sokáig nem maradhatunk. Az is csaknem kétségtelen már, hogy a Bánffy kormány nem maradhat tovább az ország ügyeinek élén vitális érdekeink tetemes kára nélkül.

Azt vártuk, hogy a tárgyalás alatt levő kuriai biráskodásról szóló javaslat tisztázni fogja: mi az alapja a szállongó híreknek? Apponyi Albert gróf fel is szólalt az általános vitánál, kijelentette, hogy nem lép vissza a politikai pályáról, bejelentette, hogy majd a részleteknél módosításokat fog benyújtani, — de még mindig atyja betegágyánál időzik. A Sándor-utcai országgház folyosóin pedig egyre tartja magát a válság és a fúzió híre.

Még az időt is tudják, hogy három hét múlva meg lesz a fúzió. Apponyi nélkül ugyan, de Horánszkyval mint

pénzügyminiszterrel. Egy hét múlva Bánffy lemond, visszavonul Apanagy-falura, helyét pedig átengedi Szápáry Gyula grófnak, ki ma éppen úgy bírja ura — királyának bizalmát, mint birta akkor, mikor Tiszát felváltotta a miniszterelnöki székben. Az új miniszterelnök — folytatja s fáma — kinevezeti még belügyminiszternek Horvátország bánját s aztán feloszlatták a t. házat és a főispánok és közigazgatási tisztviselők epurálása után kiírják az új választásokat.

Mi igaz mindebből? e perczen még senki sem képes megmondani. Valami alapja mindenesetre van, mert nem zörög a haraszt, ha a szél nem fu.

A millenniumi nagy napok fényes történetéből nem egy igen fontos körülmény mutatja, hogy a kabinet jelenlegi feje nem bírja már a korona teljes bizalmát. Ismeretes, hogy az a beszéd, melylyel a király az ezredéves kiállítás megnyitotta egészen átalakítva került ki a kabinetirodából. Kimaradt u. i. belőle az a rész mely a legfelsőbb helyről akarta ez ünnepélyes alkalommal eliteltetni a néppártot s leczkét akart adni az ellenzék többi árnyalatainak.

Arra a szerencsétlenül végződött rehabilitáló kísérletre s ezzel kapcsolatban a »Pester Lloyd« minapi szenzációs czáfolatára nem fektetünk olyan nagy

sulyt. De annál fontosabb a »Politikai Értesítő«-nek az a nagy feltűnést keltő híre, hogy a királynak felejthetetlen trónbeszédét, melyet oly határtalan lelkesedéssel fogadott az ország hálás népe s mely valóban koronája volt országvilágra szóló millenniumi ünnepeinknek — — Szápáry Gyula gróf fogalmazta. Ha igaz, úgy minden kétségen felül álló jele annak, hogy a nemes gróf — a helyzet ura s a jövő embere.

A fúzió hírekre némi világot vet az a kartell is, melyet a szepes-megyei néppárt és nemzeti párt vezérférfiai Iglón kötöttek. Ezt a szövetséget a nemzeti párt liberális elemei minden áron iparkodtak meghiusítani. Hogy mégis létrejött, bizonyosága annak, hogy a nemzeti pártban sem birnak tulsulylyal a liberális elemek.

S míg az országgház folyosóján e hírek szállingóznak, addig bent a teremben ellenzéki assistencia mellett gyártják azokat a paragrafusokat, amelyek a választási elnökök kezeibe teszik le a mandátumok sorsát. Ki és mikor fogja evvel az új már-már törvényes methodussal összehozni magának az »alkotmányos többség«-et? erre kíváncsi mindenki, — de biztos feleletet ma még nem tud adni senki.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bagoly és veréb.

Írta: Pásztor József.

Fenti címet olvasva önök bizonyára azt hiszik, hogy valami aescoposi mesét modernizáltak, romlott erkölcsök javítására, oh pedig éppenséggel nem! Rég elmúltak azok a jó idők mikor még egy-egy költői szülemény erkölcsi tanuságát jónak látták, követésre méltónak találták.

Manapság mindenki egyformán okos; legalább annak látszik, — a különböző ész-kvalitások differenciáit kiegyenlíti az elnéző udvariasság. Aki ma tanítani akar, az szerezen hozzá diplomát, ez pedig nem könnyű dolog, mert a tanítónak első sorban az imponálni tudás tantárgyából kell a »jelenes megfelelt« kalkulust megszereznie; ehhez pedig a zsenialitás kivül kevés mennyiségű szélhámosság (?) is szükséges; ezen elementumok nélkül ma a békés egzisztálás legvelősebb parancsolata: Ne akarj te okosabb s kiválóbb lenni a te körül alakjainál!

Fenti bölcsélet nem a tárgyhoz tartozó lévén, visszatérek az én — jobban mondva — a »Zöld bivaly« kerek asztaltársaságának bagolyához és verébéhez.

Tartozának pedig ők a minden más állatfajnál változatosabb s excentrikus specziesekben bővelkedő embervilág agglagény osztályába.

— Hát vannak az agglagényeknek különböző válfajai? — kérde soraim olvasásakor nem egy, a szerelem gyönyöreit csak Heine költeményeiből tanulmányozó szépnembeli. Hiszen egyformán vétkesek azok; vétkesek önmaguk ellen, vétkesek a természet ellen, vétkesek a társadalom ellen. Pedig hát nem egészen igazságosan ítélnék, kedves hölgyeim, mert vannak agglagények, oh vannak! kik akartak a házasság boldog révébe becsolnakázni, de az első kosártól megriadtak; vannak azután kik akarnák, ha kapnának hó szívőkért, forró szerelmőkért, a legingatagabb (Shakespere mondta, nem én!) bájos ingósággal együtt minél több kevésbbé ingó földi javakat. Vannak olyanok is, a kik régebben nem akartak s most már akarnának, de nem mernek, ha csak valamelyik szemnek-szívnek kellemetes emancipált hölgyecske meg nem kéri a kezöket (oh, partie-szük világ, még ez is megtörténik!). Ezek hasonlatosok a Mohamed hegyéhez; ha a hegy nem megy, akkor . . . de hiszen tudják, ugyan kísértsek meg! . . .

Vannak aztán olyanok is, a kik nem akartak, nem akarnak s nem is fognak akarni soha; ezek aztán megérdemlik, hogy még e földön megköstöljék a purgatoriumnak gyötrelmeit. *Nota bene:* hogy ötven esztendőskorukban belebolonduljanak a gazdasszonyukba . . .

Morgóházy aliás: bagoly és Drucker aliás veréb urak immár az agglagény esztendőskor számos vígsággal és szomorúsággal vegyes napjait eltöltötték.

A »Zöld bivaly« kerek asztaltársaságának ezen két érdemdu tagja, hogy miért kapta a bagoly, veréb nevet? annak magyarázata a Castor- és Polluxként egymástól elmaradhatatlan két barát testi differenciáiban keresendők: levén ugyanis Morgóházy ur harmincz kilogramokkal tekintélyesebb alak Drucker urnál; hasonlítának arányban a bagoly és verébhez. Különbben jellemezte mindkettőjüket az a bagoly-vonás, hogy szerették az éjt és az a veréb-tulajdonság, hogy nem fért meg a begyükben semmi, csiripeltek folyvást, akár csak egy falusi kenegető vénasszony: az indiskrezióknak valóságos jelképe volt e két alak . . .

Tudassék be mentő körülményül a mai partie-szük világ Sulykosné ama vétkébe, hogy engedve a több lányos mama részéről történt felszólításnak — Morgóházyt és Druckert is meghívatta a nyaralójukban rendezendő nyári mulatságra.

— De hogy jöttél erre a gondolatra mamuskám; szólt a szép barna Sulykos Tilda, a mint a meghívottak névsorát végig olvasta, hogy ezt a két pletyka batinát is meghívtad?

— Éppen azért! Jól fogjuk fogadni, teletömjük őket, kedvesek leszünk hozzájuk; másnap a félváros a mi mulatságunkról fog beszélni, nem árt sohasem egy kis reklam, nem bizony!

— Azt hiszem nekünk, *nekem*, hangsúlyozta Tilda, nem olyan nagyon szükséges a reklam!

Biharvármegye és a szájkosár.

Sopron város törvényhatóságát egy önfelédelt perczében Kania dr. szabaddóműves mester indítványára megszállta a szerepelhetőség és elhatározta, hogy a város ügyeinek békes intézésén kívül valami országra szóló dolgot fog cselekedni, hadd tudja a világ, hogy a híres kipfelhauzerek is szívükön viselik az ország ügyeit.

Belevágtak hát a nagy politikába, de máris bele tört a bieszkájuk.

Nem kevesebbet akarnak, mint megrendszabályozni a képviselőház szólásszabadságát, behozni a klotürt, természetesen az ellenzéki képviselők számára. Elhatározták, hogy felírják a képviselőházhhoz, hogy a hosszú és szerintük meddő viták megrövidítése végett szorítsák meg a szólásjogot. A felíratot pártolás végett az összes törvényhatóságokhoz megküldték.

Nagyvárad város és Biharvármegye közgyűlése még nem tárgyalta az átiratot, de a városi jogügyi bizottság napirendre térést javasol a közgyűlésnek. Sőt olyan hangok is emelkedtek a jogügyi bizottságban, hogy megbotránkozással utasítsa vissza Nagyvárad az atyafiak kérelmét.*

Biharvármegye I. szakosztálya tegnap tárgyalta Sopron város eme feliratát s Lovassy Andor első aljegyző előadása alapján szintén ellene nyilatkozott a klotürnek. Javasolják a közgyűlésnek, hogy az átiratot egyszerűen vegye tudomásul.

Biharvármegye közgyűlése bizonyára a szakosztály álláspontjára helyezkedik s nem ugrik be a soproniaknak. Az ügy a szerdai megyegyűlésen kerül tárgyalásra.

A cukoradó.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház jun. 12-diki ülésében a következő törvényjavaslatot nyújtotta be: »a cukoradóról szóló 1888: XXIII. törvénycikk némely határozmányainak időleges módosítása tárgyában.«

1. §. A cukoradóról szóló 1888: XXIII. törvénycikk 1. §-a 1. pontjában 100 kilogramm tiszta súly répacukor és minden hasonló cukor (nádecukor) után, tekintet nélkül tisztaságára, — az emberi élvezetre nem alkalmas szörpnek egyedüli kivételével — 11 frtban megállapított fogyasztási adó 13 frtra emeltetik.

2. §. 1888: XXIII. t.-cz. 3. §-a első bekezdésében az osztrák-magyar vámterületről egy-

* A pozsonyiak: kraxelhuberek.

egy termelési időszak alatt a vámvonalon át kivit összes cukor után kiviteli jutalmak fejében 5 millió forintban megállapított legnagyobb összeg kilencz millió forintra emeltetik akként, hogy az 1. §-ban meghatározott nemű cukrot termelő gyártelepek összes vállalkozói csakis ezen kilencz millió forintot meghaladó összeget tartoznak az 1888: XXIII. törvénycikk 3. §-ában meghatározott módon megtéríteni.

3. §. E törvény 1. §-a a törvény kihirdetése napján, 2. §-a pedig 1896. évi augusztus hó 1-én lép életbe és 1897. évi július hó 31-én e törvény érvénye megszűnik.

4. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

Budapest, 1896. június hó.

Lukács László, s. k.

m. kir. pénzügyminiszter.

A magyar nyelv és a nemzetiségek a hadseregben.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium által kiadott »Állomány-viszonyok a cs. és kir. hadseregben és a haditengerészetben« című munka igen érdekes adatokat tartalmaz. A többek között ki van a könyvbe tüntetve a hadsereg különféle csapatainak állományába tartozó egyének anyanyelve százalékban. Eszerint a gyalogezredek közül legmagyarabb a szolnoki 68. ezred, a hol az állományban levők 99. százalékának magyar az anyanyelve. Legmagyarabb azután az egeri 60. ezred, ahol 98. százalék és a kecskeméti 38., ahol 95 százalék magyar anyanyelvű. A nagyvárad 37. gyalogezrednek 47 százaléka magyar. 28 gyalogezred van olyan, a hol legalább 20 százalék magyar van. A huszárezredek közül legnagyobb magyar fiúk vannak. A nagyvárad 15. Pálffy huszár ezrednek is 85 százaléka magyar. Az uhlánus és dragonyos ezredek egyikénél sincsen a magyar nyelvnek 19 százaléka sem. A vadász zászlóaljok közül legmagyarabb a 24., amennyiben ott 90 százalék magyar anyanyelvű van. A hadtesttüzérezredek közül legmagyarabb a 4. 58 százalékkal magyarral. A hadosztályi tüzérezredek közül a 34. hadosztálynál van a legtöbb magyar fiú, 56 százalék. A vartüzérezredek közül csupán a 6. díszes ezrednek 43 százalék magyarral. A főnálló 15 utász zászlóalj közül csak ötnél van 19 százaléknál több magyar. A vasúti és távírdá ezrednél a

magyar anyanyelv 24 százalékot tesz. Nemzetiségek szerint volt a hadseregben 1894. végével magyar 17. százalék, német 282 százalék, cseh és morva 144 százalék, a többi nemzetiségek 95 százalékon alul.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Junus 12.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Molnár Antal, Esterházy Kálmán gr., Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, miniszterelnök, Erdély Sándor, Wlassics Gyula.

Elnök d. e. 10 órakor nyitja meg az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja a főrendiház elnökének 8 rendbeli átiratát, melyekben értesíti a tegnapi napon több törvényjavaslatnak és jelentésnek a főrendiház által történt elfogadásáról.

Bemutat több kérvényt és felíratot, melyeket tárgyalás és jelentéstétel végett kiadnak a bizottságoknak.

Wlassics Gyula, kultuszminiszter, bemutatja a közoktatás állapotáról szóló 25. jelentést. Kéri azt kiosztatni s annak idején napirendre tűzni.

Az interpellációs könyvben két bejegyzés van: Ugron Gáboré a külpolitikai helyzet és Holló Lajosé Lueger és társai támadásai tárgyában.

Elnök: Az interpellációk az ülés végén fognak megtétni.

Következik a napirend.

»Az országgyűlési képviselő választások feletti bíráskodásról« szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

A tegnap félbehagyott 7 §. folytatólagos tárgyalásánál szól:

Visontai Soma: E §. törvénybeiktatása által a fuvardíj szabályrendeletét fog valni, s a választók a törvény értelmében fogják követelni a fuvardíjat. Nem tudja, mit kelljen érteni a szokásos vendéglátás alatt? t. i. olyan vendéglátást, amelyből kitűnik, hogy a megvendéglés nem azon czélből történt, hogy az illetőknek szavazása ez által befolyásoltassék? Hát az a bíróság fog vidékről vidékre járni és tanulmányozni a különböző helyeken divó szokásos vendéglátásokat? Látván a sötétséget, mely a szakasz körül uralkodik, fölhozza még, hogy a szokásos ételek árai is helyenkint mennyire változik. Kijelenti, hogy pártolja Sza-

— Nos, nos? Ki tudja? válaszolt a mama mosolylyal, — hogy is vagy Kéryvel?

A szép Tilda megölelte a mamát s így válaszolt:

— Szeret mamuskám s ő ideálja a férfiak! én sem mondanám neki, hogy nem szeretem. Hogy mi lesz ebből? . . . nem tudom biz én, csak sejtem s ez a sejtelem is boldogság már nekem.

— Nos hát éppen ezért kedves lehetsz a két agglégényhez; tudod többeknek megígérted, hogy meghívom őket. Ezeknek csak egy előnyük van, hogy jó partik s ez az egy előny, tudod, minden hátrányt fölülmul.

— Aranyos mamuskám, kedves leszek ezekhez is, de még milyen kedves! No hiszen várjanak csak jó kézbe kerülnek!

— Ne pajkoskodj, Tilda!

Ez a diskurzus az ablak előtt folyt le. Tilda egy kis promenádét várt. A következő pillanatban fel is tűnt a szemhatáron egy férfi alak, aki a Sulykosék ablakait vizsgálta.

Tilda kinyitotta az ablakot s beszélgetni kezdett Kéryvel — mert ő volt. Kéry már régebben udvarolt Tildának, az utóbbi időben komolyabban s csak a Tilda józanságán mult, hogy mások még nem tudtak sokat róla; nem vették komolyan a dolgot.

Tilda elmondta Kérynek, hogy kik hivatalosak a mulatságra s felemlítette közöttük a két agglégényt.

— Hát ezeket is meghívták? — kérdezte Kéry.

— Meg! Tudja bizonyos érdekek úgy ki-

vánják; a házasságba akarják őket vonni s éppen nekem kell őket mulattatni!

— Önnek!

— Nos igen, vagy azt képzel, hogy ők mulattatnak engem, talán féltékeny is reájok?

— Oh, nem! . . .

Mikor a nyári mulatság után a vendégek eltávoztak Sulykoséktól, Tilda harsogó kacajjal dőlt anyja karjaiba:

— Mamuskám, hogy ugrattam én ezt a két vén bolondot! valóságos két figura, rendkívül jól mulattam rajtuk!

Morgóházy szerénykedett mikor borral kínáltam, oh, a kedves! aztán gyengéden czélogattam a vörös orrára, mire egyre hangoztatta, hogy az családi baj, kérem, családi baj! én megnyugtattam, hogy korántsem baj, sőt nagyon szép; vannak a kiknek igen jól áll a vörös orr, hahaha! . . .

Hogy hizott mamuskám! — de bort nem adtam neki többet, egész délután vizet ivott szegény, tudom, hogy beteg a víztől.

A kis Druckernek meg azt mondtam, hogy egészen tánczra termett, igazi veszteség, hogy nem jár bálakba, meg is hívtam mindkettőt a regatta-estélyre, ahova véletlenül mi nem megyünk el. Apropos, anyuskám! Kéry olyas valamit mondott, hogy beszél a mamával s mit fog felelni az édes mama, ha szabad tudnom? . . .

A mama keblére vont a csintalanul mosolygó barna főt s csókolgatta a selymes froufrout s a hófehér homlokot.

— S boldog leszel aranyosom?

— Nagyon, nagyon mamuskám!

— Morgóházy és Drucker fénylő ábrázattal tértek haza a Sulykosék mulatságából, sokáig hallgatagon mentek egymás mellett; mindketten a délután kellemes emlékeit emésztették agyukban, míg végre Morgóházy megszólalt:

— Te Gyurka! Ejnye, be csinos leány ez a Tilda, ej ej!

— Hm! Talán tetszik? — kérdezte a kis Drucker gyanakvó hangon.

— Egy kicsit! — válaszolt emez elégtelt mosolylyal — mindig kedves Morgónak szállított, azt mondta, hogy tetszem neki, haj, haj!

— Nekem is azt mondta.

— Neked?!

A két elválhatatlan othelloi tekintetet vetett egymásra s mert éppen úgy hozta magával az utca alakulása — elváltak egymástól.

Csodálatos, hogy ettől a naptól kezdve Castor és Pollux kerülték egymást, de még a »Zöld bivalyt« is. Az asztaltársaság már dörmögött: vajjon hol járkal ez a két jómadár . . .

Néhány nappal a regattabál előtt Morgóházy inasa véletlenül benyitott az ajtón, hát uramfia, mit lát? A titkár ur járkal föl és alá a szobában, bókol a nagy szemeknek, egyet-kettőt forog s majd ismét visszamegy az íróasztal elé s valami ebugatta talján vagy miféle szót kiált.

— Parancsol nagyságos ur? — kérdezte az inas.

— Vigyen el az ördög! — kiáltott dühösen Morgóházy, ki csak most vette észre az inast.

lay Károly határozati javaslatát, mely a szakasz kihagyását célozza.

Issekutz Győző: A szakaszt nem fogadja el. *Kolozsvári* Kiss István nem fogadja el Szalay Károly hat. javaslatát.

Elnök: A vitát bezárja.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: Figyelemmel volt a szakasznál az országgeographiai és fizikai viszonyaira, s a fuvardíjat azért kellett megállapítani, mert a választók gyakran 20 kilométerre laknak a szavazási helytől, s a választók gyakran nem képesek fedezni ama költségeket, melyek a választásokkal járnak. Ha ezt nem állapítják meg, úgy vagy pár százezer választó eszik a választói jog gyakorlásától és közönyössé válik az ország politikai ügyei iránt. Ez a rendelkezés nem egyéb, mint a 8. § 7. pontjában foglalt érvénytelenségi ok konkretizálása. Nem hárit e szakasz sem köteleltséget a képviselőjelöltre, sem jogot a választóra, mintha költségeket követelhetne, de megvonja azon határokat, melyek a megengedett és törvénytelen etetések és itatások között vannak. A bizottság e szakaszt már harmadszor tárgyalta, elég alaposan, hiába utasítanak azt vissza, a bizottság precízebben e szakaszt meghatározni nem tudná. Szalay Imre módosítását, mely a »csekély értékű zászlók« kihagyását célozza, elfogadja, míg a többi módosítást mellőzni kéri.

Elnök elrendeli a szavazást.

Szalay Károly határozati javaslatát a ház 5 szótöbbséggel elfogadja.

Szalay Imre javaslatát a ház mellőzi (felkiáltások a baloldalon. A miniszter elfogadta és most ellene szavaz!) Mellőzi a ház Horváth Gyula határozati javaslatát és a szakaszt változtatlanul elfogadja.

A 8. §-nál

Mohay Sándor előadó: Módosítást ad be, hogy a törvényhatóságok köteleztesse az ellátás mértékét az egész törvényhatóság területére meghatározni.

Szalay Imre: Az igazságügyminiszter ur előbbi szakaszhoz beadott módosítások közül csak egyet fogadott el, de amikor szavazásra került a sor, azt sem szavazta meg. (Zaj.)

Erdély miniszter: A lármában nem hallottam a kérdést.

Szalay Imre: A kormánypárt nem vesz részt a tárgyalásban, nem tudja miről van szó, de azért szavaz. Még a miniszter is azzal menti magát, hogy nem tudja mire szavaz. (Zaj.)

Kossuth Ferencz: Megemlékezik az önmagát leszavazó miniszterről s indítványozza, hogy e szakasz hagyassék ki.

Molnár Józsiás: Csatlakozik Kossuth indítványához.

Lukács Gyula: Pártolja Kossuth Ferencz indítványát.

Horánszky Nándor fejtegeti, hogy a Mohai módosítása nem határozott, se nem világos. Módosítást nyújt be, hogy az ellátás az egész megye területére egyenlően állapíttassék meg.

Hermann Ottó: Példákkal világosítja, hogy mennyire tiszták voltak azelőtt a választások és mily nagy hirnek tartották a választási viszálységeket. Főhíborodással utasítja vissza a szakaszt.

Gajáry Ödön: Az ellenzék elismeri a folyosón, hogy a választás pénzbe kerül s itt mégis ellene beszélnek. Tekintettel arra, hogy a szakasz határozmányai fontosak, azt elfogadja.

Madarász József: Tudja, hogy manapság kinevetik azt, aki eszmékért küzd. Gajáry megalkudott a költségekkel, ami jellemzi a kort. Főleliti, hogy az ő választói mindig rendületlenül állanak mellette, pedig egy 48-as zászlónál egyebet nem kapnak. Gajáry és Madarász személyes felszólalása után

Vajay István az erkölcs nevében kérte a szakasz kihagyását.

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után folytatták a részleteket, s később az idő előre haladottsága miatt a további tárgyalást hétfőre halasztották.

Ülés végén Ugron Gábor interpellálta Bánffy Dezső báró miniszterelnököt, hogy miért használta Goluchovszky külügyminiszter ex-ponéjában Törökországgal szemben a támadó hangot, Romániáról pedig mely folyton izgat hogyan mondhatta akkor, hogy nyugodt és korrekt?! Kérdezi, hogy milyen akciókat kezdenek a hatalmak Törökországgal szemben?

Holló a Lueger magyar ellenes kifakadásai ellen interpellált és kérdezte, hogy mit szándékozik tenni a miniszterelnök?!

Bánffy Dezső báró nem volt jelen a házban az interpellációk alatt.

A közoktatás állapota.

A kultusz miniszter most becsátotta közre a közoktatás állapotáról szóló 25-ik jelentését. Az 1420 oldal tartalmazó könyvből közöljük a minket érdeklő sorokat. A nagyváradi jogakadémiáról a következőket tartalmazza a jelentés.

Lényeges reform ezután a jogakadémiák életében 1883-ban következett be, a midőn az augusztus 20-án kelt legfelső elhatározással jó-

vághyott szabállyal az egyetemek jogi és államtudományi karainak, valamint a kir. jogakadémiáknak tanulmányi és vizsgálati rendje újból szabályoztatott.

Leglényegesebb ezen szabályzatban az, hogy a jog és államtudományok függetlenítették és az ezen szabályzat tervére tekintettel készült minősítési törvényben kimondatott, hogy bizonyos szakokra egymagában a jogtudományi és bizonyos szakokra egymagában az államtudományi államvizsgálat képesít.

A tapasztalat ezen intézkedést nem mutatta célirányosnak, mert ezen intézkedés folyamán tekinthető az, hogy a közhivatalaink el vannak árasztva oly ifjúsággal, a mely jogvégzettnek nyilvánított a nélkül, hogy a magyar magán- és büntetőjogot tanulta volna és a mely ifjúság ennek következtében a jogi vonatkozású gyakorlati kérdésekkel szemben teljesen tehetetlenül áll.

Ezen bajon egy törvényjavaslatlal akarok segíteni, a mely az államvizsgálatok tárgyait egységesítené.

Ugyancsak e törvényben óhajtok ezen egységes államvizsgálatok kizárólagos qualificáló erejének kimondása révén segíteni azon bajokon, a melyek annak következtében állottak elő, hogy a jog- és államtudományi doktorság a jogtudományi és államtudományi államvizsgálatokkal egyenlően qualificáló erejének ismeretét el, sőt a jogtudományi doktorság egyes kenyérpályák előfeltételeül szabott elő. Ez intézkedések ugyanis a doktori fokozatok adására nem jogosított jogakadémiák elnéptelenedését és az egyetemek túlszűfűlését nagyban előmozdították, a minek az is lehetne egyik káros következménye, hogy a jog- és államtudományi doktori fokozat — a melynek tisztán tudományos jellegének kellene lennie — időfolytában fölötté alacsony színvonalra szállíttatnék.

Ezek előre bocsátása után utalással a valamennyi jogakadémiára vonatkozó statisztikai táblázatokra, előadja a jelentés az egyes jogakadémiák történetét. Ezek közt a nagyváradi jogakadémiáról így szól:

A nagyváradi kir. jogakadémia.

A nagyváradi kir. jogakadémia alapját b. e. Mária Terézia királynő vetette meg 1780. évben a két évi bölcsészeti tanfolyammal, melyhez II. József császár alatt 1788. évben az első és 1789. évben a második évi jogi tanfolyam csatoltatott.

Az intézet a I. sz. püspökségi régi rezidenziában helyeztetett el. A jogi kar 1788. évi szeptember 1-én nyitott meg ünnepélyesen az akadémia nagytermében.

Jancsi a fejét csóválta s este azt mesélte a »Sánta tüzök« törzsvendégeinek, hogy a gazdájának meghibbant az agyveleje: esténként kalamajkát jár a szobájában. Pedig hát szegény Morgóházy ur csak a négyes figurákat gyakorolta egyesbe, nem akarván világért sem — csufot vallani a regattabálon.

Drucker ur nem kevésbé drukkolt. Előkerült a szekrény háttéréből a jobb idők napjairól regélő frakk, klakk, a fodros szélű ing, himzett nyakkendő s egyéb bálí kellék. Az aphanizon, benzín s egyéb tisztogató szerek illata egybeolvadt Drucker ur szerelmet sóvárgó sóhajjaival.

Slajmi, a hü kopó, ott pislogott az ágy előtt a szőnyegen s kérdőjelként kunkorítá fel farkát, mintha azt kérdezte volna: Mind ez miért, édes gazdám?

Drucker ur elértette s édes fájó hangon válaszolt:

— A szerelem, Slajmikám, a szerelem!... és Slajmi nem kérdőjeleskedett tovább farkával....

Hogy végre eljött a regattabál nagy napja, az bizonyára Morgóházy és Drucker urak túrelmetlenségének tulajdonítható. Be is vonultak mindketten, kifényesítve, mint egy tisztí kabát gombja.

Alig lépett ötöt, hatot Morgóházy, hát kit lát maga előtt, mint Druckert.

— Hát te hogy kerülsz ide?

— És te?

— Nos ha akarod tudni, Sulykosék kedvéért jöttem ide!

— Ne mondd! Nem ők jöttek a te kedvéért?

— Még az is lehet! Különbén Tildával tánczolom a négyest! — szolt Morgóházy henczegő hangon, lábait lógázza, mialatt szána-kozó mosolylyal végig mérte a kis Druckert.

— Mi-it?! — kérdezte emez.

— Ne hüledezz! Igen, én Sulykos Tildával tánczolom az első négyest.

— Vagy ugy! — vágott közbe Drucker.

— Igen; egyelőre csak az első négyest, ide adta volna a másodikat is, de tudod, hevülök, nagyon hevülök!

— Hevülsz? Na hát ne hevülj, mert a másodikat meg én velem tánczolja, igen!

— Te... te veled?

A két barát szemében újra felcsillant az othellói tűz. Morgóházy elrohant Drucker mellől s leste Tildáékát, de biz azokat hiába leste. Mikor már megunt a várakozást, nagy mérgesen ott hagyta a regattaestélyt, haza ment, felpofozta az inasát, földhöz vágta a klakkját, sarokba a frakkját, s ledobta magát a kerevetre, dult-fult mérgében. Később gondolkodni kezdett: Hátha valami baj miatt nem jöhettek el; történhetett ám valami, nem lehet tudni? Holnap délelőtt elmegy, megtud mindent s érelyesen kezdi az udvarlást, óh, mert igen nagy baj van a vasalt ing alatt!... S ha Tilda szereti... s miért ne szeretné?... A titkár ur feje fölött szötte nemsokára Morpheus szerelmes álmait, de mintha Jancsi dagadt arca belevigyorgott volna a színes képbe...

Drucker ur hasonló hangulatban tért haza.

A Slojmi kopó már ott szűkölt az ajtó előtt, no hiszen várj csak! Drucker ur végig sózott a Slajmi hátán s a kutya keserves vinnyogással menekült be az ágy alá s onnan pislogott elő rettentőn haragos gazdájára.

Az ágyban Drucker is lecsendesült s elhatározta, hogy másnap elmegy Sulykosékhoz s neki vág nagy merészen a dolognak. Azután elábrándozott, haj, mi boldogság lenne is az a szép Sulykos Tilda az ő karján! Lassankint az álom fátyla borult szeméire: harangok zúgtak, bűvös zene hangja özönlött feléje, — de mintha az elpáholt Slojmi vonítása megzavarta volna a bájos harmóniát...

*

A kis Sulykos Pista ott lovagolt — egy pályafutását elvégzett seprő nyelén a ház előtt a kert fűvében s irtó háborút folytatott a fű közül kivirító kikericsék és pitypangok ellen.

A kapun éppen most lépett be Morgóházy. Amint meglátta a kis fiu, abbahagyta a gyilkos rohamot, leeresztette rettentő kardját s naiv mosolylyal kiáltott fel:

— Badoly bácsi!

Morgóházy meglepetve hallgatta a kis fiu üdvözlését. Hm! — gondolta — ilyen széles körben ismerik az ő gunynevét? Odalépett a kis fiuhoz s kérdezte:

— Hogyan mondta, kis baba?

— Mada Badoly bácsi!

— Miért vagyok én bagoly? — kérdezte Morgóházy nem minden kellemetlen előérzet nélkül.

— Mejt nad fűje van!

Történeti szempontból nem érdekel nélküli, ha megemlítem, hogy a midőn az 1848. évi reformeszmék az egész nemzetet áthatották, a nagyváradi kir. akadémia is azon évi márczius hó 23-án tartott emlékezetes értekezletében hazafiúi kötelességének ismerte az akadémiai rendezése körüli nézeteinek alapvonalait az országgyűlés elébe annak idejében és illető helyen leendő méltánylás végett felterjeszteni. E memorandum főpontjai a következők voltak: 1. az akadémia a kor kívánatához képest czélszerűen elrendeztetvén, az országgyűlésen képviselői joggal ruháztassanak fel; 2. az iskolai kormányzók a tanulmányi pályán érdemeiket szerzett és egyébbel el nem foglalt, egyénekből, és főleg tanárokból választassanak és állásukhoz mért illendő fizetéssel ellátva, az akadémia székelyén lakjanak; 3. akadémiai tanárokat főleg olyanok hívassanak meg, kik a tudományosság hírére maguknak irodalmi téren is kivíván, gyakorlati tanképességüket már különben is előzőleg bebizonyították; 4. a tanárok úgy láttassanak el, hogy egész idejüket a tudománynak szentelhetvén, élelmi gondokkal küzdeni, avagy a tudományok elhanyagolásával más mellékes keresetmódhoz folyamodni ne kénytelenítessenek; 5. a tanárok husz évnél tovább szolgálni ne kénytelenítessenek, hanem azon ul vagy más hivatalokra előléptessenek, vagy egész fizetéssel nyugdíjaztassanak; 6. legyen tökéletes tanítási és tanulási szabadság; 7. az előrehaladt tudományosság és kifejtettebb alkotmányos élet igényeinek megfelelő tanszékek állittassanak, valamint 8. könyvtárak és 9. testgyakorló intézetek is, végre 10. az évenkénti próbaütelek szüntettessenek meg.

Midőn az akadémia 1874. évben 4 évfolyammal ellátott teljes jog- és államtudományi karrá alakítottát, ez eseményt ugyanazon évi december 2-án diszünneppélylyel ülte meg, még pedig uri-utczai új palotájában, mely a tanulmányi alap költségén épült és a belső felszereléssel együtt 52.308 forint 3 krajczárba került.

Ebben az épületben van, névszerint a második emeleten, egy tágas díszterem, az ifjusági egyetek számára 1 terem és két tanterem, az első emelen 2 igazgatói szoba (az egyikben a levéltár is 1850-től kezdve), 1 alap- és államvizsgálati terem, tanácskozó mellékszobával, 2 tanterem, a földszinten 2 szoba a tanárok részére (az egyik egyszersmind olvasószoba), 1 nagy könyvtári helyiség, 1 olvasó-, 1 könyvtárnoki szoba, végül a pedellus részére 2 szoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 előszoba. Az egész épület el van látva légszuszvillagítással és vízvezetékekkel. Mióta az akadémia itt van, akadémiai

— Ki mondta?
— A Tíjda med a Téli báci!
— Téli... Ki az!
— Téli báci a ti gyűjüt adott a Tíjdánat, nem iszmelí?

Ah! Tehát Kéry! Szörnyen világos lett minden Morgóházy előtt.

— Iden bizony; — folytatta a kis fiu, — a Téli báci ejveszi a Tíjdát kiszamának, a Juczi szatáczné mondta!

Morgóházy sarkon fordult s szó nélkül ott hagyta a kis fiut, rohant a Sulykos háztól mintha démonok üzték volna. Hát ő belőle csak gunyt üzték volna? Skandalum, skandalum!

A kis Pista megbámulta az iramodót, aztán tovább folytatta hannibali munkáját.

Morgóházy, amint a kapun kilépett, Druckert találta maga előtt. Hát ez is bolondul? — gondolta. Czinikus gunynyal mérte végig Druchert s felkiáltott:

— Oh te vén számár!

Drucker nem jót sejtett, a fejét csóválta, de csak azért is bement Sulykosékhoz. Hogy mit végzett ott? arról hallgat s krónika, hanem annyi bizonyos, hogy még az nap este visszarepült a bagoly és veréb a »Zöld bivaly« kerek asztalához s Maxi főpinczér hiteles bizonyossága szerint szerelmök végtisztességét elvégezték vala negyvenkét pohár sör megívásával, mely hallgatással elegendve bele a jeles kompánia ama eszményi magaslaton álló társalgásába, melynek témája vala: Ha vajjon a Kompolti Miska vizsla kutyája valódi pointer-e vagy nem? . . .

templomul a volt Pálosok temploma szolgál, mely jelenleg a premontrei kanonokrendé. 1889-ben megjelent az intézet százados története, valamint jubileumi ünneppélyének leírása díszes kötetben.

1890. épi szept. 10-én első Ferencz József ő császári és apostoli kir. felsége tüntette ki a jogakadémiát legmagasabb látogatásával, mely emlékezetes momentumot márványtábla örökíti meg.

A bölcsészeti kart 70 évi fennállása alatt 8.019, a jogi kart 100 évi fennállása alatt 8.455 hallgató látogatta. Az első század alatt 12 igazgató (26 bölcsészeti tanár, köztük a híres Révay Miklós), 39 jogtanár, 6 magántanár, 14 hitszónok működött.

Az akadémia könyvtára 9.665 kötet 23.670 frt 36 kr., a törvényszéki orvostani, bonczani gyűjtemény 11 drb. 93 frt, a felszerelvények értéke 9.081 frt 81 kr.; saját alapítványainak tőke összege 7.014 frt 24 kr., a jogászszegegyület alaptőkéje 9.570 frt 59 kr.; az önképző-és olvasókör vagyona 1.057 frt 85 kr., az akadémiai épület becsértéke 43.226 frt 22 kr. Az akadémia összes fentartási költségei 1894-ben . . . tettek s ben a magyar tudományi alaplól fedeztetnek.

Az akadémianak külön alapítványai: 1. az akadémiai betegségegyező-alap 2.469 frt 38 kr., melynek kamataiból szegény beteg joghallgatók 50 frtot meg nem haladó segélyt kapnak és ingyen gyógykezeltetnek. 2. A Sedlicska-Kondé-Szenczy-féle ösztöndíj-alap 3.038 frt 26 kr., melynek kamataiból öt joghallgató egyenkint 30 frtiyi ösztöndíjat kap. 3. A Fogarassy-féle 210 frnyi ösztöndíjalap, melynek kamatát két-évenként egy joghallgató kapja ösztöndíjképen. 4. A Winterhalter-féle ösztöndíjalap 1.000 frt, melynek kamatait évenként egy joghallgató kapja ösztöndíjképen. 5. Az Olteán-féle alap 296 frt 60 kr., mely egyelőre csak tőkésítettik, míg pályadíjakat lehet kifizetni.

A jogakadémiák népességére vonatkozó adatok.

A hazai jogakadémiák legutóbbi 24 év alatti népességét a következő táblázatban mutatja be a jelentés:

Összesen	Pozsony	Győr	Kassa	N.-Várad	N.-szoban	Eger	Pécs	Kecskemét	Debreczen	S.-Patak	M.-Sziget	Eperjes	Pápa	Jogakadémia székhelye
1925	1744	1843	1418	1204	1142	1029	921	911	850	769	748	735	704	1871/2
														1872/3
														1873/4
														1874/5
														1875/6
														1876/7
														1877/8
														1878/9
														1879/80
														1880/1
														1881/2
														1882/3
														1883/4
														1884/5
														1885/6
														1886/7
														1887/8
														1888/9
														1889/0
														1890/1
														1891/2
														1892/3
														1893/4
														1894/5

TÁJÉKOZTATO.

- Junius
14. A V.-Velencei »Népkör« jubiláris ünnepélye d. e. 9 órákor, és este 8 órákor.
 15. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 9. órákor.
 16. A nvárad vadászársaság közgyűlése d. u. 5. órákor.
 17. Megyei közgyűlés d. e. 9. órákor.
 18. A polgári lövész-egylet közgyűlése, d. u. 5 órákor a Sport-pavillonban.
 19. A szépitészeti és közlekedési szakosztály ülése a városházán d. u. 3 órákor.
 20. A nagyváradi-belényes-vaskóhi vasút részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órákor a vármegyeház kistermében.
 21. Zenekedvelők dalestélye a révi tüz-károsultak javára a Rózsabokorban.
 - 22-23. Országos vásár Nagyváradon.
 25. Tisza Kálmán beszámolója.
 - 27-én. A régészeti és történelmi muzeum ünnepélyes megnyitása.
- Julius
1. Aradi mérnökök és építészek utja Nagyváradra.

UJDONSÁGOK.

* **Dr. Schlauch Lőrincz bíboros és püspök a Szt. Vincze intézetben.** A Nogáll János püspök által a Szent Vincze intézetben Jézus szent szive tiszteletére emeltetett szép kápolnában ma a Jézus szive oktávjának vasárnapján reggel 8 órákor dr. Schlauch Lőrincz bíboros, püspök szent misét végez. A díszes kápolna nagy lelki épülésére szolgál a környék lakosainak, akik naponként szép számmal jelennek meg a szent miséken.

* **Uj főrendiházi tag.** A főrendiház jun. 12-iki ülésében az igazoló bizottság jelentése értelmében gróf Szapáry Frigyes örökös jogu főrendiházi tag nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beigtatta.

* **A bihari kerület nagyérdemű Esperese Fejér Nándor ur,** mint nekünk írják, most tartja a kerületében levő iskolákban a záró vizsgálatokat. — Eddig megtartotta: M.-Keresztesen, B.-Püspökiben, Biharon, Csatárban, H.-K.-Ujlakon, — mindenütt őszinte elismeréssel nyilatkozott a vizsgálatok szép eredményéről, hangsúlyozva, hogy a haladás a népnevelés terén évről-évre tapasztalható. Nálunk Biharon, szép számmal voltak jelen a szülők, az értelmiség, az iskolaszék nagyrésze, — 100 tanuló tette le az évszázó vizsgát, meglepő, szép eredménynyel, koronás jutalmakat is osztottak a tanulók közt.

* **Millenniumi kedvezmény a jegyzőknek.** Több megyebizottsági tag indítványt adott be Biharmegye közgyűléséhez, hogy a millennium alkalmából a községi és körjegyzőknek ez évet háromszorosan számítsák be a nyugdíj-jogosultságba. A megyei hajduk pedig hasonló kedvezmény iránt kérvényezték a vármegyéhez. A megyei I. szakosztály tárgyalta ugy az indítványt, mint a kérvényt, s oly irányú javaslatot terjeszt a megyegyűlés elé, hogy az ügyet tegye át a megye törvényhatósága a jegyző-, illetve a tisztii nyugdíj-bizottsághoz.

* **Hány választó van a megyében.** Bihar-megye 1897. évi választóinak névjegyzékét már beküldötték a vármegye összes választókerületeiből s most állítják a megyeházán össze a hiteles névjegyzéket, a mely közszemlére lesz kitéve. A megye területén a 12 választó kerületben a jövő évi választók száma kevéssel meghaladja a 25 (huszonöt) ezret.

* **Személyszállítás a városból a fürdőbbe.** A gőzmozdonyu közúti vasut, ugylátszik, végre mégis csak életbelépteti, illetve berendezi a személyszállítást a közeli két fürdőbe. A vasutársaság felkérésére Busch Dávid főmérnök kijelölte a vonalat, a melyre a nagypiaczteri s a közlekedést akadályozó fákat beljebb ültetik s a társulat pár nap alatt elkészül a szükséges munkálatokkal. A m. kir vasuti és hajózási felügyelőség, a kereskedelemügyi miniszter

utasítására a vasutvonal műtanrendőri bejárását június hó 19-ik délelőtti 9 órájára tűzte ki s erre Nagyvárád városát is meghívta. A bejárás után a közúti vasut-társaság megnyitja a közlekedést, melyre oly régen vár Nagyvárád közönsége.

* **Méltányos kérelem.** A vármegyei szolgabírói hivatalok személyzetének lakbér-illetménye a vidéken éppen oly magas összegben van megszabva, mint a központi szolgabíróóság tisztikarának. Pedig a lakbérviszonyok Nagyvárádon nagyban elütök a vidékétől. Ez aránytalanságból kifolyólag a központi járás szolgabíró hivatalának egész személyzete: B é r c z y Imre főszolgabíró, B i g e György tb. főszolgabíró, B a k a c s Béla szolgabíró és Z a p p n e r Ferencz járás irnok lakbéremelésért folyamodtak a vármegyéhez.

* **Elveszett.** Egy börtárca, 90 frtot tartalmazó, elveszett az apostolok házából a Szent Vince intézetig terjedő uton. — A szives megtaláló illő jutalomban részesül, ha azt szerkesztőségünkben beadja.

* **Bimbóhullás.** Bozsóky József nyomdász és nejét gyászos veszteség érte, két éves kis Annuska leányuk halálával. A kis halott temetése ma, vasárnap délután fél 5 órakor megy végbe a Kis-Fürdő-utca 467. sz. háztól.

* **Padrongáló diákok.** Az első éves teknikusok a középiskolából magukkal hozták azt a szokást, hogy a rajztermekben, a helyett, hogy rajzolnának, a padokat, meg asztalokat faragdálják. A rektor az idén is kénytelen volt elrendelni, hogy a kár megtérítésére minden első éves hallgató 50 krt fizessen, máskülönben nem írják alá a lezkekönnyvét. Jó lesz ezt a példát máshol is meghonosítani.

* **Építik a tüzérlaktanyát.** Az építendő tüzérlaktanya területe pár nap mulva megélénkül; a munkások raja lepi el a jókora mezőségeket s lesz sürgés-forgás. A vállalkozó cég képviselője már megérkezett s a héten hozzá kezdenek a monumentális épület-tömb építéséhez. Az épületek alapjainak kimérését tegnap eszközölték, P a p p János gazdasági tanácsos jelenlétében B u s c h Dávid v. főmérnök és C s o r d a c s i c s Ferencz v. építész. A laktanya összes épületeinek, a szerződés szerint, ez év őszén tető alatt kell lenni.

* **Az országos tornaversenyéről** több sikerült képet közöl a »Sport Élet« című szaklap. E képek egyike azt a jelenetet ábrázolja midőn a VII-ik oszlop két erős intézete, Nagy-Ényed és Nagyvárád főgymnasiuma küzd egymással a korláton. A szeren épen Csősz Mihály nagyváradi gymnazista végezi a gyakorlatot, a képen is látható szép testtartással. A bíráló bizottság három tagja egyértelműen jeles osztályzattal tüntette ki főgymnasiumunk tornászait, s mint a fővárosból tudtják, ugyanígy osztályozta őket a rendező bizottság által kiküldött s önállóan működő bíráló is. Midőn panaszt emeltek a gymnazisták, hogy a magukkal vitt korlátot nem engedték felállítani, s a versenytéren heverő szer helyett, egy sokkal b ő v e b b e t kaptak: Kun Gyula városi tanácsos, mint a bírálók egyike, azzal vizsgáltatta meg a váradiakat, hogy »a jó cigány a rossz hegedűn is tud jól muzsikálni.« Éppen e körülmény folytán figyelték tovább az intézetet s Antalóczy Nándor, Rácz Endre, Lupucz János, Csősz Mihály, Magyar Zoltán, Boros Vazul, Ungváry Albert, Fried László egyforma bizottsággal, egyenlően szép testtartással végezték egyforma gyakorlataikat. A nyert három oklevél e hó folyamán fog megküldetni. Kitüntetés reájok nézve az is, hogy a bíráló bizottság, dacára hogy katonai gyakorlat bemutatására nem jelentkeztek, soron kívül hívta fel őket, katonai gyakorlat bemutatására.

* **Az »elégséges.«** Tudvalevőleg van egy legfelsőbb alapítvány, melyből a kitünően érettségizett szegénysorsu egyetem, műegyetemi, erdész- és bányász-akadémiai hallgatóknak évi stipendium gyanánt 300 arany forintot engedélyeznek. A megírsodott helyekre a hivatalos lap szokta minden év augusztus havában a pályázni óhajtok figyelmét fölhívni, pontos utasítást adva arra is, hogy a folyamodványok kihez (a királyhoz) és hova (a leg-

felsőbb alapok igazgatóságához) intézendők. Néhány évvel ezelőtt a kolozsvári egyetem fekete táblájára is kiakasztották az értesítést, hogy két alapítványi hely megírsodván, a kitünően érettségizett hallgatók pályázhatnak reá. A folyamodók egyike, egy szegénysorsu első éves joghallgató, akinek páratlan szorgalmáról legendák keringtek az egyetemen, sokáig habozott, hogy felküldje-e alázatos instancziáját egy olyan érettségi bizonyítvánnyal, a melyben tiz »kitünő« tanjegy mellett egy csunya »elégséges« rontotta a hatást és éppen a német nyelvből. Sok biztatásra elvégre, mini a Főv. Lapok írja, mégis csak megszerkesztette a folyamodványt s nagy vakmerően beleírta a következő mondatot is: »jöllehet a német nyelvből »elégséges« tanjegyetem van, kegyeskedjék császári és apostoli királyi felséged figyelembe venni, hogy otthon hat testvérem van és mind a hat leány.« — Október közepe táján az összes folyamodványok visszaérkeztek az egyetem dékáni hivatalába. A szegény L. B., aki ezalatt már százszor is megbánta, hogy azt a furesza mondatot beleírta a folyamodványba, óriási aggodalmak között leste, hogy vajjon fölhívja-e a dékán, vagy nem. Fölhívatta. Sőt mosolyogva szoritotta meg a kezét, miközben értésére adta, hogy az egyik alapítványt ő kapta meg. A tulboldog pályázó folyamodványának alsó szélén, Pápay ismeretes kézvonásával, szép piros tintával ez a megjegyzés állt: »Hat testvér otthon és mind a hat leány — valóban »elégséges.«

* **»Austung«.** Ez az osztrák-magyar diplomáciai és konzuli képviselőségek kábelcíme. A császári és királyi közös külügyminiszter intézkedésére a washingtoni, rio de janeiroi és tokiói követségek, a sanghaji, kairoi és tangeri főkonzulátusok és a yokohamai konzulátus kábelüzenet czime »Austung« szóval állapított meg és lajstromoztatott be, ugy, hogy ezentul e czimmel feladott táviratot az illető hatóságokhoz — közhasználat czéljából — így irányítottak.

* **Terjed a sertésvész.** A sertésvész Bihar megye nagy részén rohamosan terjed; sűrű egymásutánban érkeznek be a megye alispánjához a jelentések a vész felléptéről. Különösen a béli járás van erősen fertőzve; alig akad község a járás területén a mely vészmentes volna. A megyei állatorvosok ugyszólván, éjjel nappal utbán vannak egyik községből a másikba. A hatóság szintén erélyes munkát végez a vész terjedésének megállítására, de a buzgó működésnek, az óvintézkedések szigorú fogantatásának alig van valami eredménye. Legutóbb a magyar-csékei-járási Kis-Dombrovcza községében lépett fel a sertésvész. Biharban is még mindig dühög a sertés vész.

* **Főherczegek diszdoktor-diplomái.** A budapesti tudományegyetem tanácsa az ezredévi diszdoktorokká választott József főherczeget és Lajos Tivadar herczegét művészieszen kiállított oklevéllel tiszteli meg. A szöveget kettős pergamenre írták remek festéssel és írással s mindakét oklevélen rajta van az egyetem nagy pecsétje, a rektor és dékánok aláírása. Az oklevelet pompás disznóbőrrel készült tokba zárják, melynek négy sarkán zománcc-diszítések vannak. Az egyik diplomán József főherczeg monogramja van a főherczegi koronával s a másikon Lajos Tivadaré, a bajor herczegi koronával. A kitüntetett főherczegnek közelebb nyújtja át a diszdoktori oklevelet az egyetem küldöttsége. A többi diszdoktor oklevele is most készül. Ezeket azonban postán küldik el a diszdoktoroknak.

* **Kitüntetett nagyváradi műkertész.** József főherczeg öfensége jan. 12-én meglátogatta, a rózsá- és zöltség-kiállítást és hosszabb ideig beszélgetett F a r k a s József, helybeli műkertésszel kinek kiállításából leginkább tetszett neki Turniers Crimson Raúbler, Angolország csodája nevű 1894. évi újdonság a rózsák ezernyi válfajából; a zöldegből különösen megtetszettek neki az óriás ugorakák, melyek 70 fajban voltak kiállítva. Mint már távirataink említették, Farkas Józset két rendbeli kitüntetésben részesült; zöldegeire a kiállítási érmet, négyszáz faj rózsáira pedig a millenniumi nagy érmet kapta. Ez érme legközelebb Farkas Józsefnek a színház kapuja mellett levő kirakatában ki lesznek állítva.

* **Zsaroló finánczok és vesztegető szatócs.** Debreczenben Kohn Sámuel debreczeni szatócs üzletébe egy paraszt ember állított be a minap és sört kért. A vendég javában ivott, mikor beállított a fináncz fővigyázó és kérdőre vonta Kohnt, hogy miért árusít el sört. A szatócs engedélyére hivatkozott, de a pénzügyőrök, — mert a parasztruhás vendég is az volt — azt felelték, hogy az üzletben nem szabad sört mérni és az esetről jegyzőkönyvet vettek fel. Már távozni akartak, de mikor látták, hogy Kohn megnyugszik a hivatalos eljárásban, visszafordultak és kérdezték tőle, hogy mennyit adna nekik, ha az esetet nem jelentenék fel Kohn két forintot ígért, a pénzügyőrök ötöt kértek s végre meg is állapodtak annyiban. — Átvették a pénzt s eltávoztak. A vesztegető Kohn feljelentette a zsaroló finánczokat, a kikre most szigorú büntetés vár.

* **A nemzetközi sajtókongresszus.** A nemzetközi sajtókongresszus ismerkedő estélye e hó 14-én este 9 órakor lesz az »Otthon«-ban, melyen az »Otthon« összes tagjai, külömbégg nélkül, mintegy házi gazdái a vendégeknek. A kongresszusra delegált képviselők ott veszik át összes igazoló okmányaikat.

* **Diplomata tréfa.** Diplomata körökben nagy föltűnést keltett Moszkvában Lajos bajor herczeg pohárköszöntője, amelylyel a német fejedelmek nevében visszautasította a moszkvai német egyesület elnökének azt a mondását, hogy a fejedelmek Henrik porosz herczeg kíséreti. Az esettel foglalkoztak Berlinben is, sokan azt várták, hogy nagy dolog lesz belőle s diplomata körökben sajtóról-szajra járt a kérdés: — Kinek van a leghosszabb karja? Felelet: Lajos bajor herczegnek, mert ő poharat emel Moszkvában és — Berlinben koczint vele. A koczintás szépen csengett: Vilmos császár a bajor herczegnek adott igazat.

* **A jól értesültség netovábbja.** A »Pesti Hírlap« június 13-iki számában szóról-szóra olvassuk: A l e g k ö z e l b b i konzistorium idejét a pápa l e g k ö z e l b b megállapítja; l e h e t, hogy már meg is állapította. — Ez a szemfüles tudósító ezt a hirt bizony csak nagy nehezen — izzadhatta ki ebben a nagy melegben!

* **A Múzeum-tér parkirozása.** A régészeti és történelmi egyesület díszes új Múzeum épületét Szent László napján, június 27-ikén nagy ünnepélyek mellett nyitják meg. Az épület körül levő terület parkirozását is nem sokára megkezdik. A lövészegetlet értesítette Nagyvárád városát és a régész együletet, hogy a gondozása alatt levő faiskolából, tekintettel a közérdekre, hajlandó a terület parkirozásához szükséges cserjéket, fa-alanyokat ingyen a régész egyület rendelkezésére bocsátani. A Múzeum épületének megfelelő csinos keretét fogja képezni a beültetett kert.

* **Progresszív malomadó.** A németországi kis molnárok körében agitáció indult meg abból a czélból, hogy a nagy malmokat, melyek a kicsinyeket rohamosan irtják ki, egy a produkció arányában emelkedő adó alá vessék. Ama malmoknál, melyek 10.000 q-nál kevesebb gabonát őrölnek, az adótétel igen csekély lenne, ezen fölül azonban minden métermázsa liszt után 40—50 fillérig emelkednék. Érdekes jele az időknek és a kis emberek törekvéseinek.

* **A »Város-liget«-ben.** A mi szolid kis ligetünkben vidám, mozgalmas élet uralkodik naponkint. Jókora reggel, mikor a nap aranyos sugarai még csak imitt-amott kandikálnak át bártortalanul a hatalmas fák sűrű lombzatán edzett karu sportemberek szeldelik hatalmas evező csapásokkal a tó vizét. Később jókedvű diák sereg pajkoskodik vidám kaczagással a repülő szandolinokban, s versenyez egymással az elsőségért. A szigeten sétálók tele tudóval szívják a tiszta, illatos levegőt, egyik-másik betéved közülök a kis fa »pavillonba,« a melynek egy részét a R á t k a y József minden

szépért lelkesülő ambíciója selyemhernyó etetőnek rendezett be. Délután megváltozik a kép, kis gyermekek játszadoznak a gondozott utakon, s kipirult leánykák próbálkoznak a vizen a nehéz evezőkkel.

* **Merénylet egy metropolita ellen.** Belgrádból jelentik jun. 12-ről: A prizrendi metropolita ellen merényletet kíséreltek meg, Török spahik buvóhelyéről rálestek a gör. keleti főpapra és élete ellen törtek. Maga a metropolita szerencsésen kimenekült az orgyilkosok körmei közül, de három előkelő prizrendi szerbet ez alkalommal megölték.

* **Személyi hír.** Gyarmathy Miklós a kolozsvári orsz. nemz. színház intendása pár napi időzésre, ma reggel Nagyváradra érkezett.

* **Életmentő kutya.** Jánok abauj-tornamegyeyi községben Tóth földmives ember kis fia minap nyomtalanul eltűnt. A szülők keresve keresték fiukat, de sehol sem lelték, míg végre kutyájuk nyomra vezette őket. A kutya ugyanis a kis fiu eltűnése óta rendkívül izgatott volt, sehol nem találta helyét, el-elment hazulról és ha hazajött, folytonosan vonított. A szülők, azt hívének, hogy a kutyán a veszteségjelei mutatkoznak, agyon akarták ütni, de egy szomszédjuk figyelmeztette őket arra, hogy a kutya talán tudja a gyermek hollétét és ezért olyan nyugtalan. A szülők az ismét eltávozó kutyának utána mentek. A kutya meglátva, hogy kísérik, lassan ment előre, egyenesen az erdőbe egy bokorhoz. Itt megállt és vonítani kezdett. Az elveszettnek és már holtak hitt fiu a bokor mellett feküdt aléltan. Mikor fölélesztették, elmondta, hogy a kutyával együtt madarászni járt az erdőben és eltévedt. Az éhség és fáradtság nyomta el, úgy, hogy nem birt tovább menni s a bokor mellett összeesett. A kis fiu-nak most már semmi baja sincs.

* **Elveszett szivartárcza.** Tegnap délután a Reteg-féle téglagyártól a központi főszolgabírói hivatalig Berczy Imre főszolgabíró elvesztett egy B. I. monogrammal ellátott szivartárczát. A megtaláló sziveskedjék a főszolgabírói hivatalba bevinni, hol illő jutalomban részesül.

* **Rövid hírek. Nagyváradai tanítók a kiállításán.** A város által a tanítóknak megszavazott 150 frt összegből a tanítótestület dr. Tóth Mihályt, Kovalik Jánost és Mártonffy Zoltánt küldi fel a kiállítás tanulmányozására. — **Merénylet a vonat ellen.** Paptamási község mellett a Berettyó-átvezető vasúti hid sineire valaki egy vastag gerendát helyezett. A vonatvezető még idejekorán észrevette a merényletet s megakadályozta a szerencsétlenséget. A tettes ismeretlen. — **Telefon a járványkórház felügyelőjéhez.** Dr. Hoványi Ferencz v. főorvos kérelmére a tanács elrendelte, hogy a járványkórház felügyelőjének a lakásába a város vezettesse be a telefont. — **A nyolczadik gyógyszer-tár.** A Réten Szücs Sámuel okl. gyógyszerész már teljesen berendezte új gyógyszer-tárát s közelebb fogja a főorvos megvizsgálni. Az új gyógyszer-tár igen jó a környék lakosságára nézve. — **A helybeli halpiaczon** több árusnál büzködtek halakat találtak; a nagy meglepés s ragályos betegségek közeledtével a rendőrség éber figyelmét meg kell, hogy keltőztesse. — **Millió pavillon.** A Budapesti Önkéntes Mentő-Egylet javára a Millió krajczár pavillonban, eddig összesen befolyt 947 forint 27 krajczár. — **A fazékba fullt.** Pavla János napszámosnak tizenöt-hónapos Mari nevű kis leánya. A szülők elmentek hazulról s a kis lány kilencéves bátyjával maradt otthon. Játékközben egy 10—15 liter vizet tartalmazó vasfazékba esett fejével előre s belefuladt. — **Kettős gyilkosság egy vásáron.** Borzasztó eset történt a mező-csáthi vásáron. Egy csabai zsebmet-szót ugyanis egy birtokos ép akkor ért tetten, amidőn egy embert meg akart lopni. A tolvajt ez a tettenkapatás annyira dühbe hozta, hogy bicskájával a birtokost agyonszúrta, mire az áldozat barátai a gyilkost meglinchelték. A kettős vérengzés el-képzelhetőleg óriási rémületet okozott a vásáros népben. — **Százéves templom jubileuma.** Kundorosmán jun. 29-én, Péter és Pál napján ünnepelek meg a római katolikus templom fönnállásának 100 éves fordulónapját. — **Híves gyilkos.** Szomolnokon Koslovsky János bányamunkást neje Cibulya János szeretőjével megölte. A gyilkosokat a csendőrség elfogta. — **Földrengés Felső-Ausztriában.** Jun. 12-én hajnalban háromnegyed három és három óra között Felső-Ausztria egyes kis

községeiben földrengést éreztek, amely öt percig tartott. A lökések délről északra tartottak és nagy dübörgéssel jártak. Linzben négy lökést éreztek, amelyek mindinkább gyöngültek. A lakosság álmából fölriadva, az utcára menekült. A butorok, a képek a falakon meginogtak, az ablakok sok helyütt bezuzódtak. Az ég a földrengés közben felhőtelen volt. — **Elsüllyedő város.** Belgium Liége (Lüttich) városában a Sainte-Marguerite bánya beomlása következtében számos utcának talapja beszűpedt és sok ház elsüllyedt. Egy ember meghalt és sokan súlyosan megsebesültek. Az egész város alá van aknázva; a katonaság segít a házak lebontásában. — **Szerencsétlenül járt turisták.** Bernből jelentik: Egy fiatal svájci két montreuxi barátjával a Jaman-szoroson keresztül a berni Oberlandba akart menni. A Dent-du Jaman megmászásánál egy [ballépés következtében lebuokott, s holtan vitték a Montreux fölélt levő Hotel des Anauts-ba. — **A római,** hadi törvényszék Barattieri tábornokot, aki Afrikában vereséget szenvedett szavazategyenlőséggel fölmentette.

Bizonyítvány. A veszprémi egyházmegyéhez tartozó Paeca hitközség egy megrendelt főoltárt kapott Grödenből (Tirol) J. B. Purger cégtől, melynek művészi kivitele hitközségem minden tagját ki-elégítette; miért is a nevezett céget örömmel és lelkiismeretes ajánlhatom minden Paptársamnak, Paeca, 1894. szept. 25-én. Illés István plébános. 6

A H É T R Ő L.

Az egész hét — a banderistáké és iskolásoké volt.

Akik ott jelen voltak a hódoló fölvonuláson és látták a szemkáprázató fény s pompa közepette, országos fömméltóságok és kitünőségek — keretében (mert hát a banderisták mellett — ők legalább úgy vélik — ezek csak másodsorban jönnek számba!) a többnyire közköltésen fölvonult banderistákat, nem tudnak betelni a fölött való álmétködéssel, hogy is tudta az a Gyuszi, Berezi, Karesi úgy adni — kaczagányos, üstökös őseink mását?

— A még semmi; mondja Palya bőszi. Láttatok volna csak a felvidéki tótokat, szepesi németeket, erdélyi örményeket, délvidéki szerbeket a banderisták között! Bizony mondom nektek, fiuk, hogy a német ruha csak embert csinál, mint a közmondás tartja, a magyar diszöltöny pedig magyar d a l i á t!

A banderisták egyik jeles kompániájával történt meg a következő eset.

A kiállítás egyik vendéglőjében tartanak vala nagy áldomást tengernyi vendégeskedő nép közepette. Természetesen cibiliben és így nem csoda, hogy nem tudtak a környezetnek, de még a felszolgáló személyzetnek sem imponálni.

Hja, bajos dolog volt az azokon a napokon, midőn még a csatlósok is aranyban-ezüstben több kincset hordtak magukon, mint amennyit egész életük végeig szolgálatukkal megkereshetnek.

Banderistáink említett csoportja azért mégis ki akart tenni magáért. Lármásan hívták a pénzbeszedő pinczért. Éppen azért nem jött. Mert oda fönn most ezek is nagy diplomaták: addig váratnak magukra, míg a vendégnek elfogy a türelme és a fizetésnél csupa méregből utánuk se számol, sőt még örvend, hogy elmenekülhet.

Éppen ebben a kedélyes hangulatban voltak banderistáink is, mikor oda csöppen eléjük egy fekete ruhás alak hajadon fővel s asztalkendővel hónya alatt.

— Tetszik fizetni?

— Hogy ne! szól a cibiliburhába maszkírozott banderista vezér és előszámlálja az uzsonna részleteit.

— 1 [frt — 2 frt 50 — 4 frt 60 — 7 frt — 11 frt 20: összesen 12 frt 50 kr.

— Itt van! váltson! mondja a büszke bandavezér és egy ropogós százast nyújt át a pinczérnek.

— Nem tudok visszaadni, de azonnal itt leszek a maradékkal; mondja a pinczér és elrohan mint a szélvész.

A banda aközben felcíheli és várja a 87 frt 50 kr. maradékot.

Akkor látják, hogy a pinczér eszeveszetten bujkál a tömegben kifelé a szabadba, és csak néha-néha bukkan föl az emberáradatban. Azonnal a helyzet magaslatára emelkedtek.

— Fogják el, tolvaj! kiáltással utána iramodnak egy csapatban akár a tóra ereszkedő gágogó vadliba csoport.

Úthették biz annak a nyomát. Hát alpinczér volt, aki ezt a módját eszelte ki a milleniumi érvágásnak, mely csak kevéssé különbözik a kiállítás egyes vendéglőiben üzött zsebvagástól.

A banda tagjainak kiabálásár a előjött két de- dektív és ha a körülöttük ült többi vendégek nem tanuskodnak a tényállásról s igazolványaik nem szólnak mellettük, még be is kísérték volna őket.

Kont s harmincz vitéze nem ballagott busabban a verpadra, mint bandánk a kiállításból — a klubba egy kis csöndesre, mért ilyen pech-et illik megpreparálni.

A banderisták odafön izzadtak (mindkét értelemben véve), idehaza meg izzadtott s szűkölt a tanuló ifjuság a vizsgálatokon.

A diszfölvonuláson is elbuktak némelyek, itt is; elájult ott is sok; nálunk se különben.

Mindkét helyen diszben vonultak ki mindközönségesen. Itt is történt följegyezni való.

A tanítónő-képesítő vizsgálaton próba-előadást tart egyik jól megtermett jelölt.

— Mondd el, kis leányom, mit látsz itt ebben a teremben? kérdi a szemléltető oktatás fonalán a szepegő-hebegő elemi »probir«-gyerektől.

Elmond, elnyög az minden tárgyat, csak egyet felejtett elősorolni a sok közül.

— Hát azután, min ülök én? segíti a tanítónőjelölt a gyereket, hogy utba igazítsa.

— ? ? A kis baba hallgat, majd zavarodottan néz a kérdezőre, végre elpirul.

A méltóságteljes vizsgáló-bizottság egyszerre elérte a kis baba zavarának okát, és valamennyi szem a hallgatóság közül szintén a jó husban levő jelöltre néz, ki gunynyal (ez pályatárs), ki megderült mosolyban megnyilatkozó kedvteliséssel.

— No hát mond meg, kis lányom, hogy minül a tanítónő az iskolában? ismétli jelölt a fogas kérdést, nem is sejtve a drukk-ban, mily váratlan hatást ért el előadó képességének eme fényes beigazolásával.

— Elég! Ezzel vetett véget az elnök a további zavarnak, mely ennek a szemléltető oktatásnak további folytatásában végzetessé válhatott volna.

A közkórház legérdekesebb osztálya kétségen kívül az elmeháborodottakké. Ezeket a szálamokra méltó teremteseket legyik, nagy tiszteletben álló pap vette lelki gondozása alá. Természetesen, hogy kijutt neki is az elmebetegeknek sokszor nem éppen kellemes rögeszméiből, a melyeket bámulatos türelemmel és keresztény megadással visel el.

Akad azonban hébe-korba mulatságos esete is. Így közelebb az elmekórosok osztályában tett látogatása alkalmával eléje áll egy leány, aki Esterházy herczeg gyermekének képzeletét magát.

— Megfoghatatlan — ugymond — hogy ön így mer hozzám jönni; máskor, ha meg akar látogatni, huzzon legalább keztyűt.

A modern problematikus egzisztenciák egyike volt M. »akadémiai festőművész.«

— Meghalt tehát a szegény M. De mondja csak, miféle műremeket hozott létre, mit művelt egész világléteben? kérdik egyik barátjától.

— Tetszik tudni, mi festő-művészek csak halálunk után leszünk híresekké, akkor lesznek műveink remekeléseknk elismerve és megfizetve. Így hát szegény megboldogult barátom ötven évig nem volt egyéb, mint nagy jövővel bíró, sokat ígérő tehetség.

A vigézet már hatodszor dobják ki egy helyről. Erre azután ő is türelmét vesztette s bosszusan fölkiált:

— Hogy meg nem unják!

Borzasztó.

A füstbe ment eljegyzés nem szokott a ritkaságok közé tartozni, meg az se, hogy a kérő kosarat kap.

Feigelstock barátunk, aki kontista egy kereskedőnél nem kapott kosarat, midőn megkérte Mandelbogen gazdag bankár leányának a kezét, mégis keservesen emlékezik rá vissza.

— Hát mondjad csak nekem, Feigelstock, hogy is volt az? kérdik tőle barátai.

— Tudjátok a leány szeretett, mert mindig

nevetett, ha rám nézett; de mikor az apjától megkértem a kezét, ez engem a lábával tisztelt meg.

*

Haza került a budapesti nagyünnepéről Pityu Palya s nem győzte mesélni, mi miandent látott ő ott fön.

— Ejnye, bátyám; mondá egyik ábitatos hallgatója, hát aztán látta-e a királyt?

— Nem láttam biz' én egyszernél többször — akkor sem ő volt. *Figaro.*

Iskolai vizsgálatok.

Az érettségi vizsgálatok a főreáliskolában tegnap este hat órakor értek véget. Írásbeli érettségire jelentkezett tizennégy tanuló, kik közül szóbelire bocsátott tizenhárom. *Nátafalussy Kornél* főigazgató két órakor hirdette ki a vizsgálatok eredményét, melynek értelmében jelesen érettnak nyilvánított *Krüger Aladár*; jó eredménnyel végeztek: *Jacobi Andor*, *Schlosser Sándor* és *Szólnok Jenő*, egyszerűen pedig: *Gelberg József*, *Guttman Gábor*, *Hilinger Armin*, *Mermelstein Samu*, *Müller Márton* és *Róth Jakab*. Szeptemberi javító érettségire utasított három tanuló. Az eredmény kihirtetése után *Nátafalussy Kornél* főigazgató igen lelkes és emelkedett beszédben buzdította az ifjúságot jellemziládságra, jövőbeli munkásságának becsületes betöltésére, s az Isten, és a haza iránti kötelek buzgó teljesítésére.

Vizsgálatok a gör. kath. tanító képezdében. A nagyvárad királyi gör. katolikus tanító képezdében tegnap délben végezték be a képesítő vizsgálatokat. A vizsgálatok 11-ike óta tartottak Sipos Orbán kir. tanfelügyelő elnökle alatt. Kilencz növendék közül hármat jelesen, ötöt jól és egyet elégséggel képesítettek. A képesítettekhez Sipos Orbán kir. tanfelügyelő és Laurán Agoston igazgató beszédet mondtak, buzdítván őket hazafiasságra és kötelességük pontos teljesítésére.

Auspitz Adolf tan- és nevelőintézetében a f. évi június hó 22., 23., 24 és 25-én — Pável-utca 402. — a következő rendben tartanak az évszázad vizsgálatok: Június hó 22-én d. e. 8—12-ig az 1. és 2. f osztályé. Június 22-én d. u. 3—7-ig az 1. és 2. leányosztály. Június 23-án d. e. 8—12-ig a 3. és 4. f osztályé. Június 23-án d. u. 3—7-ig a 3. és 4. leányosztály. Június 24-én d. e. 8—12-ig az 1. 2. polg. leányosztály. Június 24-én d. u. 3—7-ig a 3. 4. polg. leányosztály. Június 25-én d. e. 8—12-ig a polgári magánvizs.

EGYESÜLETEK.

A v. velencei Népkör jubileumi ünnepe. Egy negyedszázad óta munkálkodik hasznosan, eredményesen a v. velencei s. váraljai Népkör. A ritka évfordulót szép ünnepélyvel üli meg ma a népkör, melynek ma is sok tagja van még az alapítók közül, a kik önértettel tekinthetnek vissza magvető munkájuk sikerére. Ezek közt legnagyobb érdeme van kétségkívül *Szmetka Györgynek*, aki kezdeményezője, s azóta is éltető lelke a körnek. Az ünnepély két részből fog állani. Dél előtt diszközgyűlés lesz, este pedig szellemi élvezetekkel fűszerezett bankett és táncmulatság.

Az ünnepély programja a következő:

Dél előtt 11 órakor a diszközgyűlésen. Megnyitó beszéd tartja: dr. Moskovits József, elnök. A várad-velencei Népkör története írta és felolvassa: Szmetka György. Alkalmi szavallat, tartja Tóth Ferencz joghallgató a kör főjegyzője. Este 8 órakor: Nyitány: előadva a zenekedvelők egyesülete által. Felolvasás, tartja dr. Várady Zsigmond. Költemény Szalóki Elektől, szavallja: Bajnóczi Valéria k. a. Gyermekek álom ábránd Saró Jánostól. Le Rossignol (a csaló-gány) polka Papp Vilmostól előadja: a zenekedvelők egyesületének zenekara. Belépti díj személyenkint 50 kr. Családjegy 1 frt. A hangversenyt táncz fogja követni.

A szép ünnepélyre Sal Ferencz polgármester is megígérte megjelenését.

SZINHÁZ.

A két árva.

Áldor Juliska a világot sem rekedt volna be. ha tudja, hogy a közönség verseny ásitást rendez, négy — sírással, orgonaszóval, görögtüzzel s egyéb effextusra alkalmas eszközökkel ellátott felvonáson keresztül. Ugy látszik kassza darabok ezek az elesépt romantikus drámák, hogy minduntalan előrántják őket a színház szellemi és anyagi kárára. A századvég közönsége nem lelkesül az öreg Dumas korabeli romantikáért az efféle darabokkal ma már csak abban a körben lehet hatni, ahol a színmű fő-kellékét néhány lövés vagy törsturásban keresik.

A közönség nem nézi meg a darabot; a színház kong az ürességtől, a színészek nem játszhatnak ilyen szerepeket ambícióval s ezek ledarálják szerepeiket, a kik más multság hiányában bevetődnek a szinkörbe vagy elaluznak, vagy az abszurdokon mulatnak, mi ezélja tehát az ilyen darabok színterhözatalának? hiszen válogathatnának Csiky színműveiből (ezekből ugy sínes a reportoir-on soha egy is) vagy az újabb darabokból — megkívánja ezt a közönség, de főkép a színház érdeke.

A szereplők tőlük telhetőleg igyekeztek rokonszenvenné tenni a darabot a közönség előtt, hogy ez nem sikerült nekik, arról nem tehetnek, így is elismerés érdemi meg Cserny (Louise) Laczkót (Henriette) Kantayt (Frochard) ki a koldusnő szerepét pompásan játszotta meg. Kevés élénkséget hozott még a darabba Vendrey (Picard inas) komikuma, továbbá Janovics (Pierre) Szathmáry (Jaques) Klenovits (Roger), Szentgyörgyi (De Limieres), játéka.

Vajjon miért adták a Szerémnyek illő szerepet Szelenyi kezébe? *P. J.*

Hírek a szinkörből Ma két előadás lesz a szinkörben, délután *Szapáry Péter* történelmi népies színművét adják. Este az *»Ingyen-élők»* kerül színtre. Hétfőn Gabányi sikerült vigjátékát a *»Kisvárosi nagyságokat»* ismétlik. E darabnak multkori bemutató előadása oly nagy tetszésben részesült, hogy holnap is valószínűleg nagy közönség lesz reá. A héten lesz Shakspeare esténk, *Hamlet* fog színtre kerülni, a czimszerepben E. Kovács Gyulával, kinek ez országhírű nagy alkotása. Operette premiérünk is lesz. Pénteken *Verő Györgynek* a *Szultán* genialis szerzőjének második operettjét, a fővárosban nagy sikert aratott *»Virágcsatát»* fogjuk hallani.

Heti műsor.

Hétfő: Kisvárosi nagyságok.

Kedd: Szultán.

Szerda: Hamlet.

Csütörtök: Gauthier Margit.

Péntek: Virágcsata.

Szombat: Virágcsata.

Vasárnap: Goldstein Számi.

Igazságszolgáltatás.

Bevádolt főbíró. A nagyvárad királyi törvényszék Millye Gyula elnökle alatt tegnap tartott nyilvános végtárgyalásán P o p a T ó g y e r és G e n c z P á v e l rózsafalvi lakosokat hivatalból üldözendő hamis vád büntette miatt két és fél évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítélte. A szigorú büntetést gonosz rágalom miatt kapta a két bűnös. Rózsafalván ugyanis még 1891-ben leégett a főbírónak, Czucker Hermannak 112 kereszt buzája. A buza biztosítva volt, s így a biztosító intézet fizetett a károsnak méter mázsájáért 5 forintot, holott akkor 8—10 forint volt a buza ára. Nem sokkal a biztosítási összeg kifizetése után P o p a T ó g y e r feljelentést tett a főbíró ellen, azt állítván, hogy a buza ki volt már nyomtatva, s csak a szalmát semmisítette meg a tűz, így tehát Czucker megcsalta a biztosító intézetet. P o p a T ó g y e r t a feljelentésre Czencz P á v e l biztatta rá, azt mondván, hogy ő bizonyosan tudja,

hogy csak egy-két kereszt nem volt még a buzából kinyomtatva. A vád alapján a nagyvárad kir. törvényszék megindította Czucker Herman ellen az eljárást, a melynek folyamán kiderült, hogy a vád hamis, mert csak 20 keresztet nyomtattak még akkor el, mikor a tűz pusztított, így tehát a gazdának tetemes kárja volt és éppen nem jogtalanul vette fel az összeget. A felmentő ítélet kihirdetése után Czucker jelentette fel hamis vád miatt P o p a T ó g y e r t és felbujtás miatt Czencz P á v e l t. Az ügyet tegnap tárgyalta a törvényszék és mind két vádlottat hamis vád büntette miatt marasztalta el szigorú büntetéssel. Ítélet ellen vádlottak és a királyi ügyész felebbezték.

Királyi tábla.

— Elintézett ügyek. —

Polgári tanács.

Dr. Imrik Péter.

1244. Özv. Szelle Dánielné — Mulik János s társai, — helybenhagyva.
1248. Bösz Hedvig — Szakusan Nándor, — helybenhagyva.
1261. Preisack Vilmos — Weisz Rezső, — helybenhagyva.
1262. Sonnenfeld és Bing csődügyében feloszt. terv., — rendelet.
1263. Stein Zsigmond csődügyében pótfelzáradás, — részben megváltoztatva.

Czvek Kálmán.

1218. Dr. Fássy Lajos, mint Molnár István hagyatéki-, illetve Biharmegye árvaszéke képviselője — Győrffy Lajos és neje, — helybenhagyva.
1219. Biharmegye összesített árvapénztára — J. Szabó Gábor és t., — helybenhagyva.
1220. Nagyvárad i. sz. káptalan — Krajesik György s társai, — megsemmisítve.
1260. B. Nagy Sándor és társainak tkvi. ügye, — helybenhagyva.

Medvigy Mihály.

1183. Silbermann Márton csődügye, — helybenhagyva.
1208. Szólnoki Dániel — Klein Zsigmond, — rendelet.
1217. Farkas Sándor — Berger Gedeon és társai, — helybenhagyva.
1224. Deutsch Mór — Fischer Ignác, — visszautasítva.

Büntető tanács.

Erdély Endre.

1568. Mészáros Sámuelné, anyakönyv elleni kihágás, — helybenhagyva.
1574. Nagy Lajos, súlyos testi sértés, — helybenhagyva.
1621. Zsilinszky András s. t., lopás, — helybenhagyva.
1622. Pantye Ilie s. t., súlyos testi sértés, — részben megváltoztatva.

Polchy Mór.

1624. Gál Márton és neje, súlyos testi sértés, — helybenhagyva.
1640. Domokos Mária s. t., lopás, — részben megváltoztatva.
1650. Molitorisz Lajos, hamis pénzkadás, — helybenhagyva.
1651. Szőke István, lopás, — helybenhagyva.
1656. Blága Kuba, lopás, — részben megváltoztatva.
1728. Stern Dávid s. t., lopás, — helybenhagyva.

Molnár Géza.

1741. Faur Traján, lopás, — feloldva.
1742. Czukor György, lopás, — feloldva.
1766. Kis József, súlyos testi sértés, — feloldva.
1767. Jerkán Juon súlyos testi sértés, — feloldva.

Nagy Ferencz.

1394. Kovács János, súlyos testi sértés, — helybenhagyva.
1395. Petarity András és társai, lopás, — feloldva.
1414. Petak Doka, sikkasztás, — feloldva.
1417. Nyisztor Anton, súlyos testi sértés, — feloldva.
1420. Szabó Tógyer, lopás, — helybenhagyva.
1421. Mihók György, idegen ingatlan rongálás, — helybenhagyva.
1481. Tenkő János s. t., lopás, — rendelet.
1513. Daczy Milánné, lopás, — megsemmisítve.
1517. Fehér Lajos, súlyos testi sértés, — megváltoztatva.
1555. Csik Györgyné s. t., lopás, — megsemmisítve.

Kitűzött ügyek.

Polchy Mór.

1703. Pásztor Sándor, idegen ingó vagyon rongálás.
1717. Marx Imre, közokirat hamisítás.
1735. Sós Károly s. t., lopás.
1796. Szabó Lajos, zsarolás.
1743. Német Mihály, közcsend elleni kihágás.
1744. Antal András, súlyos testi sértés.
1785. Sztankó Márton, s. t., orgazdaság.
1786. Lázár György, orgazdaság.
1813. Bár Petru s. t., jogtalan elsajátítás.
1832. Vladucz Onucz, jogtalan elsajátítás.
1833. Tyesa Krecsuné, lopás.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irta: I. van Woude.

41

Még mindig féltékeny? . . . Tudom ugyan, hogy egész sereg oka lehet, amiért így beszél, de legszívesebben féltékenységeinek tulajdonítom szavait; mert úgy gondolom magamban, amíg féltékeny, addig még van hatalmam fölötte. Ebből új bátorságot merítek.

— Lehetséges, felelém csintalanul; azért pedig ellenállhatatlanul erőt vesz rajtam a kedv, hogy elnevessem magamat és mindent elmondjak neki.

Azért elfordulok tőle és a tükör elé állok. Kigombolom köpenyemet, leveszem a sapkámot és rendezem kissé összekuszált homlok fürteimet. Milyen csinos s mily friss színben vagyok.

Megfordulok a sarkamon, megállok Tommal szemben, ránézek és várom, hogy mit fog tovább mondani. Oh mennyire sóvárgok egy kedves szó, egy bizalmas megszólítás után.

— Akkor hát még itt maradsz egy ideig? Kérde ő közömbös hangon.

Hideg víz sugár nem érhetné bántóbban szívemet, mint ez a kérdés, hiszen oly igen-igen reméltem hogy . . . nos igen, hogy meg fog kérni, menjek el vele.

De ha ő ismét hideg s büszke akar lenni, akkor majd én is olyannak adom magamat. Akkor természetesen még itt maradok. . . Hogy is lehetne másképpen!

— Igen! vetem oda fenhéjázással, ha te ellehetsz nélkülem, miért ne?

Ugy vélem, hogy a hangomon észre kell vennie, mennyire tettem magamat: mintha csak hozzám kellene lépnie és karjaival nyakamat átfognia . . . Ő azonban ülve marad, szeme a földre mered, és ujjai még gyorsabban összeverődnek, a lába pedig ujjait kisérni kezdé.

Kinos csend állott be. — Vajjon csakugyan elvesztém minden hatalmamot fölötte? . . .

Egyszerre csak fölkel. Talán csak nem akar már menni? . . . A bizony; begombolja a felöltőjét és kalapja után nyúl. Ah, én meg azt reméltem, hogy még lesz fél órányi ideje számomra.

— Isten veled! mondja Tom.

— El kell már menned? rebegek, föltekintve a magasba hozzá.

— Igen! válaszol ő kurtán.

Mily derék és büszke az ő magas alakja. Ugy áll itt, mintha szerelmem lánczait kedvteléssel lerázta volna. Ez nem minapi álom Tom-ja, ki bocsánatomért esengett és akit én szájalommal »jó Tom«-nak neveztem. Ez a szó nem fog ajkamra jönni, mert oly kicsinylés foglaltik benn, minőt ő nem érdemel. Az oroszlan birkabört vett magára, és én elfelejtettem, hogy az alatt is oroszlan maradt . . . Ő kérjen bocsánatot? Ugyan miért? . . . Ő az maradt, aki mindig volt; ez a Tom pedig büszkén visszautasítana amolyan kicsinylő, szájalomból eredő szerelmet.

Becsúzással kezét nyújtja s én jobbotam teszem beléje. Hallgatagon, mozdulatlanul állunk szorosan egymás mellett; én lesütött szemmel, ő valószínűleg fürkészőleg, esdően rám tekintve; de ajka néma marad. Viharzó sóvárgás dül szívemben. Szerelem és büszkeség küzd benne az elsőségért. Ha karjaim nyaka körül fonnám . . . ha bocsánatát kérném . . . Fölmelem szememet hozzá . . .

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Udvari ebéd.

Budapest, június 13. (Saj. tud. táv.) Ő Felsége a király a delegátusok tiszteltetére szombaton délután udvari ebédet ad.

A miniszterelnök köszönete.

Budapest, június 13. (Saját tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök hosszú levélben megköszönte Eszterháznak a diszfelvonulási rendezését.

A Szent-Benedek-rend irodalmi működése.

Budapest, június 14. (Saját tud. táv.)

A kiállítás sajtóosztályában a tömeges látogatók érdeklődéssel szemlélik a panonhalmi benzések irodalmi működését. Az érdekes folyóiratok és kéziratok között legbecsesebb emlék ezen tárgyak közül Szent-Benedek czegulája.

Moceni tábornok Budapesten.

Budapest, Jun. 13. (Saj. tud. táv.) Moceni tábornok, volt olasz hadügyminiszter a kiállítás megismerésére végett Budapesten időzik. A tábornok ma megjelent a képviselőház ülésén, később pedig kihallgatásra ment a királyhoz.

Miniszterválság.

Budapest, jun. 13. (Saját tud. távirata.)

Bánffy b. miniszterelnöknél ma hosszabb minisztertanács volt, melynek végeztével a miniszterek a szabadelvű pártkörbe hajtottak, hol Tisza Kálmánnal, Wekerlével, Széll Kálmánnal, és b. Podmaniczky Frigyessel külön tanácskozásra vonultak vissza, mely egy óráig tartott. Hire jár, hogy Bánffy Dezső báró nem akarja bevárni, míg elmenesztetik, hanem már a napokban beadja lemondását.

Bajor királyi herceg a kiállításon.

Budapest, június 13. (Saj. tud. táv.)

Lajos bajor királyi herceg ma inkognitóba megérkezett Budapestre a kiállítás megtekintése végett. A királyi hercegnek nagyon tetszett a kiállítás, elragadtatással beszélt a látóitakról.

Az 1866. év XXX. fordulója.

Bécs, jun. 13. (Saját tud. táv.) Az 1866.

évi osztrák-olasz és osztrák-porosz háború harmadik évfordulója alkalmából ünnepélyes gyászisteni tisztelet lesz a sz. István templomban, melyen király Ő felsége, az uralkodóház tagjai és az összes főhatóságok jelen lesznek. Vilmos német császár és Umberto olasz király ez alkalomra külön képviselőket fog küldeni. A később kitűzendő napon az egész monarchiában hasonló gyászistentiszteleteket fognak tartani.

Jules Simon temetése.

Párizs, Jun. 13. (Saj. tud. táv.) Jules Si-

mont ma délelőtt temették el Párizsban. A temetésen nagy számmal jelentek meg az iróvilág és a politikai élet kitűnősei.

Vasuti szerencsétlenség.

Varsó, jun. 13. (Saját tud. táv.) A Németország felé vezető vasuti vonalon egy személyvonat kisiklott; 21-en szörnyet haltak, 53-an könnyebb s nehezebb sérüléseket szenvedtek. A vasuti vonalon megakadt a közlekedés.

A krétai forrongás.

Bécs, jun. 13 (Saját tud. táv.) A hatalmak közbelépése következtében a török kormány beszüntette az ellenségeskedést a krétai felkelőkkel szemben és engedményeket fog tenni a krétai lakosság elégtelenségének megszüntetésére.

Közgazdaság.

A községi hitelszövetkezetekről.

II.*

A hitelszövetkezetek alakítását sokan csak azért nem kísérlék meg, mert nem tudják, hogy fogjanak hozzá; s mint hogy az első teendőket sem ismerik, a népek bajok és vesződségtől

félve a szövetkezet alakítása legtöbb esetben jámbor óhajítás marad.

A hitelszövetkezetek alakítása pedig bátran ki merem mondani nem nehéz dolog.

Jól tudjuk, hogy a legnagyobb testületektől kezdve a legkisebb falusi olvasó körig a vezetés, a szellemi munkálkodás és tevékenység annak az egy-két egyénnek vállaira nehezedik, kiket képességük, ambíciójuk, buzgalomuk a szorgos munkásságra ösztönözi, kik rendszerint az összes helyett, a testület nevében működnek. Sok ember együtt — és egyszerre legfőleg csak tanácskozhatik — de alkotni nem tud.

Ezért a hitelszövetkezetek alakításához sem kell sok ember.

Minden községben meglehet a hitelszövetkezetet alakítani, — a hol azt a pap, jegyző és tanító komolyan akarják, mert már hivatusuknál fogva mindhárom a legszorosabb összeköttetésben élve a néppel, ha feladatukat lelkiismeretesen teljesítik annyi befolyással bírnak a nép lelkiületére, hogy egyetértő, váltett működésökkel a községi lakosokat a hitelszövetkezet eszméinek bizonyára meg tudják nyerni.

A hitelszövetkezet áldásos voltáról, annak hasznosságáról, elengedhetetlen szükségéről első sorban tehát nekik kell meggyőződniek; s ha a gondjaikra bizott nép érdekeit a mi pedig legtöbbször az ő érdekük is, igazán szívükön hordják s annak előmozdításáért a hitelszövetkezetekkel járó csekély fáradozásait nem röstellik, akkor a szövetkezet létesítésének többé semmi nem áll útjában.

Szükségesnek látom itt hangsúlyozni, hogy addig, míg a szövetkezet alakításán fáradozó egyének a tervezett hitelszövetkezet kiviteli módjáról, főképen a szövetkezeti igazgatóságot alkotó egyénekről, a szövetkezet szervezetéről, szóval a fontosabb részletekről egymásközt teljes megállapodásra nem jutottak, addig ezen ügyről többek előtt, kik tájékozással nem bírnak, beszélni nem tanácsos.

A közmondás is azt tartja, hogy dobbal nem lehet verebet fogni.

És csakugyan azt látjuk mindenütt, a hol a népet egy közös actiora akarjuk indítani, hogy a tömeges felhívás — még az intelligencia között is — csak ritkán vezet eredményre. A községi lakosok, a föld népe között pedig, kiváltképen mikor az ő anyagi érdekeit érintő ügyekről van szó, csak is az egyénekenkénti kapacitálással lehet czélt érni.

Némileg talán felesleges ugyan a néppel való bánásmódról a mi alkotmányos életünkben, a hol a korteskedésre annyi alkalom kínálkozik, éppen a nép vezetőinek tanácsot adni de figyelmüket különösen arra akarom felhívni, hogy a hitelszövetkezetek alakításánál is valószággal korteskedni kell.

Ugyanazért legczélszerűbb, ha a hitelszövetkezet kezdeményezői, mondjuk a szervező bizottság lehetőleg kevés számú tagjai a községi lakosokat maguk között felosztják és megkezdik a tagok gyűjtését.

A legnagyobb hiba lenne valamely község lakóit minden előkészület nélkül egyszerre értekezletre avagy éppen már alakuló gyűlésre hívni.

Sokkal fontosabb az ügy és elbirálása nagyobb ismeretet és tájékozódást igényel, sem hogy arról egy község lakóit egy értekezlet, vagy gyűlés rövid ideje alatt egyszerre felvilágosítani, az ügynek megnyerni, és legkivált a mindenütt jelentkező ellenzékét meggyőzni lehetne.

Ezért szükséges, hogy a szervező bizottság tagjai a községi lakosok előkelőbbjeit és a kevésbé tehetősek közül is azokat, kiket jóra való, szorgalmas munkásoknak ismernek a hitelszövetkezet céljáról hasznosságáról példák előadásával igyekezzenek felvilágosítani, s őket ez által a szövetkezetnek megnyerni.

Fel kell őket világoztatni, hogy a hitelszövetkezetben a jobb módú ember ne féltesse azt a pár forintját, melyet üzletrész gyanánt befizet, mert kamatostul kapja vissza tehát sajátjából mit sem áldoz, sőt ellenkezőleg észrevétlenül tőkét gyűjt magának.

Meg kell a néppel értetni, hogy a hitelszövetkezet útján nem csak azt éri el, hogy a

* L. lapunk f. é. jun. 7-iki 133. számát.

szükséges hitelt otthon a saját erejéből, és ami a legfőbb, a lehető legolcsóbban fogja megszerezni, hanem ez által módjában fog állani, az olyan szegényebb embertársain is segíteni, a ki talán más uton nem boldogulhatna.

Mikor azután a szervező bizottság a hitelszövetkezetnek a jelzett módon 25—30 tagot már megnyert, s ezáltal a hitelszövetkezet alapjait már megvetette, akkor az alakuló gyűlést lehető rövid idő alatt meg kell tartani.

Mint már fentebb említettem, — a szervező bizottságnak — az alakulás megindítása előtt a hitelszövetkezet szervezete felől már megállapodásra kell jutni, vagy is a hitelszövetkezet alapszabályait, melyben az üzleti tevékenység mérvé, a kivétel és kivétel módjait megállapítatnak — az alakuló közgyűlésre teljesen kidolgozva kell vinni, hogy ott a részletek felől már vitatkozni se kellenék.

Minthogy a szövetkezetek működését az alapszabályok irányítják, azok megállapítása képezi az alakulás leglényegesebb munkáját s ezért a hitelszövetkezetek szervezetéről bővebb tájékoztatást óhajtok nyújtani. Sz. S.

Felhívás a helybeli és megyei selyemtenyésztőkhöz.

A selyemtenyésztés szerénykörü munkája váratlanul oly eredményt mutat fel, hogy ezer gramm petéből százhatvan termelő, e hó folyamán 1500 kilónyi gubómennyiséget fog beváltani.

Ez eredmény alapján az országos selyemtenyésztési hivatal gubóbeváltó állomást szervezett Nagyváradon, melynek megtisztelő, de nehéz munkáját, jónak vélte rám bízni.

Hogy egyfelől az országos hivatal érdeke minden tekintetben megóvassék, másfelől a termelők is megkapják a munka jól megérdemelt jutalmát, tekintettel arra, hogy a termelők mindegyikét meglátogatni e héten képes nem vagyok; e helyen értesítem a termelőket a következőkről.

1. A negyedik alvás utáni 8—9. napon a hernyókat igen jól táplálják.

2. A gubók bekötését figyelemmel kísérve, az állatokat ne háborgassák.

3. Pecsétes gubót ne vegyítsenek a tiszta közé.

4. Bekötés után tíz nappal, csak olyan gubót hozzanak beváltásra, a melyekben a báb zörög. Ezt mindenki megismerheti, miután minden gubót egyenként kell levenni a fonó sátráról.

5. Befojtott gubót nem váltunk be.

6. A táplálás szerint 2—2—5 napra fog terjedni a hernyók bekötése, ilyen lesz a bábok fejlődése is, tehát a termelő e szerint 2—3—5 izben hozhatja beváltásra az általa termelt gubót.

7. Idegen petéből termelt gubóknak, az általi petéből termelt gubók közé vegyítése a beváltást teszi kétséges.

8. A beváltásra hozott gubók az erre alkalmas rácsra fognak kiterített. Nedves gubók nem váltatnak be. Összetört gubók értéke csökken.

9. A fonósátráról leszedett gubókat ne tisztogassák meg a kikötésre szolgáló selyemszálaktól, hanem minél bolyhosabban szállítsák be dobozok vagy alkalmas kosarakban.

10. A lemérés és osztályozás a lehető legteljesebb igazsággal fog ugyan történni, óhajtom azonban, hogy a lemérésnél mindenki személyesen legyen ott.

11. Jól táplált hernyóból 8—9 gubó nyom két dekát, tehát 400—450 gubó egy kilót. Legjobb eredménynél négy gubó; legrosszabb eredménynél 8—9 gubó nyom egy dekát s ugyanennyi száz gubó egy kilót. Ezért fontos az utolsó 8 napi erős etetés.

12. A beváltott gubók súlyáról, a kifizetendő összegéről, egy utalványt fogok kiállítani, melynek értékét vagy a Nagyvárad Takarékpénztár vagy a városi pénztár fogja kifizetni.

13. A beváltási helyiséget 5—6 nap mulva leszek csak képes megjelölni.

14. Mindenemü utbaigazítással a legszivebben szolgálók azoknak a kik ilyenért személyesen keresnek fel. Írásban, röviden, csak a megyében lakó termelőknek tudok válaszolni.

N.-Váradon 1896 június 13.

Rátkay József.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. június 13.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	102.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	149.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Oszták járadék papírban	101.25
Oszták járadék ezüstben	101.25
Oszták járadék aranyban	129.50
Oszták korona járadék	101.25
1860. oszták államsorsjegyek	144.—
Oszták magyar bankrészvény	955.—
Magyar hitelbank részvény	381.50
Oszták hitelintézeti részvény	351.50
Oszták-magyar államvasúti részvény	960.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	58.80
London vista	120.15
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.77

Szerkesztő postája.

K. J. Közleg. Megkaptam és közelebb levelet írok. — Kiváncsinak. Ha ön igazán nagyvárad, vagy ha valamieskét ismerős a hazai irodalmi s tudományos mozgalmakkal, akkor ismernie kell. dr. V. urat, mert ez nem álnév. Ha többször fogja olvasni cikkeit, még a helyesírást is megtanulhatja.

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Vasárnap, 1896. június 14-én,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével
két előadás.

Délután 4 órakor félhelyárakkal:

Szapáry Péter

vagy **Budavár ostroma.**

Dráma 5 felvonásban.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

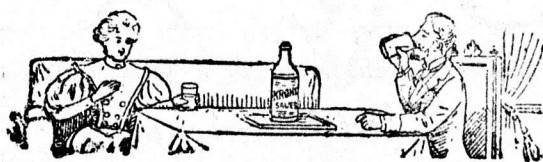
I N G Y E N É L Ő K.

Népszínmű 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

NYILTTER.

Krondorfi savanyuviz.

Stefánia trónörökösne forrás.

— **Kitünő gyógyviz,** —
kedvelt asztali viz.

Nagyváradon mindenütt kapható.

Pompás

kanári madarak

— **kitünő dalosok.** —

Fuvolázók és csattogók.

— Megküldés utánvétellel. —

Áruk: **8, 10, 12, 15, 20** márka.

Nyolcz napi próbaidő.

— **Árjegyzékek, ellátás ingyen.** —

HERING W., St. Andreasban HARZ 427.

Németország. 143 1—0

Tégla eladás.

Alulírott a nagyváradai lat. szert. méltóságos káptalan ősi pusztaján levő téglatelepen a

téglagyártását

megkezdvén,

ajánlom készletben levő kitünő minőségű és több rendbeli téglámat jutányos áron megvételre.

Megrendeléseket elfogad Nagyváradon,
Nagy-Teleky-utca 517. sz. a.

MILIBÁK JÓZSEF.

! MEGJELENT !

Folyton kapható

ÁRPA D

hősköltemények

az alábbi

szines czimnyomattal.

Fűzve 1 forint

Vászon kötésben 1.50

Megrendelhető: a Szent-László könyvnyomdában. — Laszky Ármin, Pauker Dániel, Ungár Jenő és Kutasi D. könyvkereskedőknél Nagyváradon.

Szabott ár!

NEUMANN M.

FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-RUHA TELEPE

NAGYVÁRAD, KISHID-FŐ (LÉVAY-PALOTA).

Szabott ár!

TELEFON.

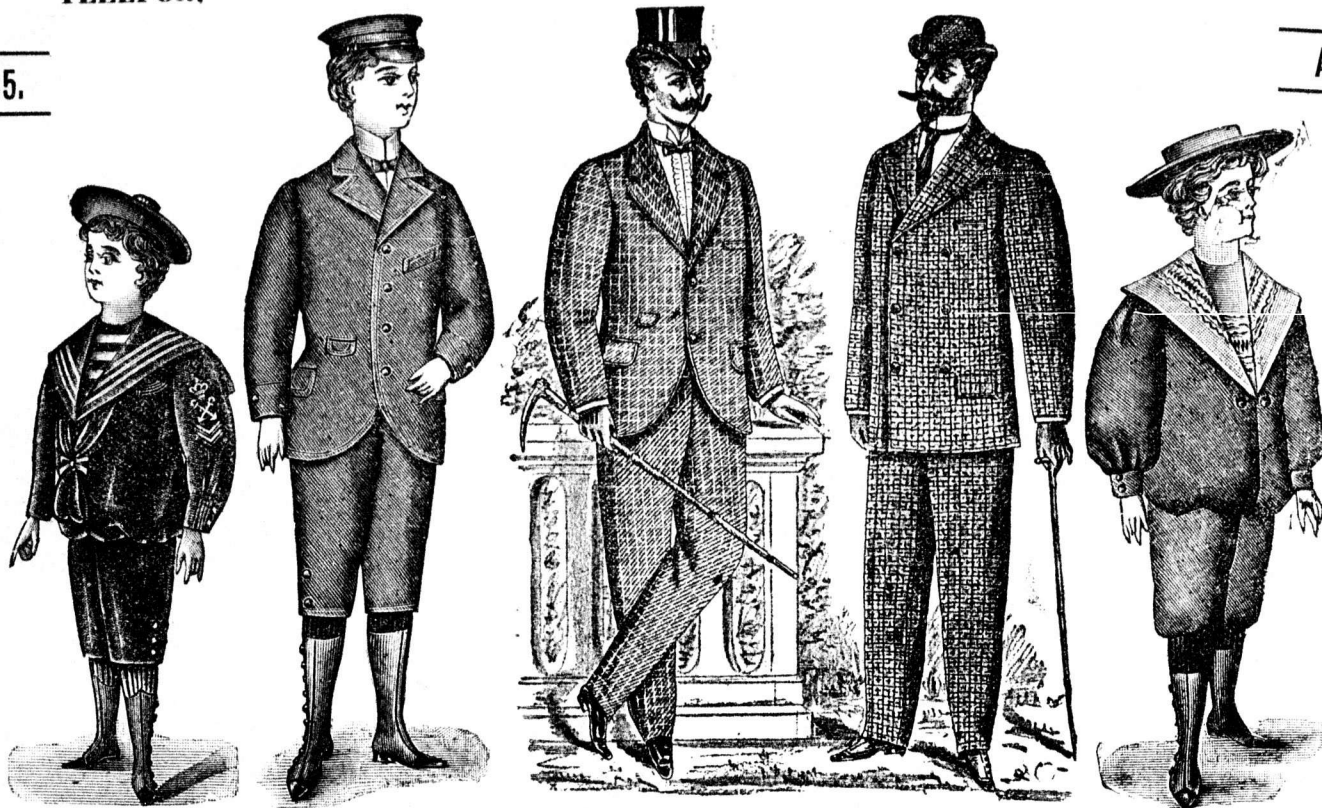
TELEFON.

Alapított 1845.

Alapított 1845.

Raktárak:

Arad,
 Temesvár,
 Ujvidek,
 Pancsova,
 Nisch,
 Sofia.
 Szerajevo,
 Szilisztria,
 Meran.

Raktárak:

Nagyvárad,
 Debreczen,
 Eszék,
 Zágráb,
 Fiume,
 Leibach,
 Trieszt,
 Beeskerek,
 Belgrád-

Központ: Bécs, Mariahilferstrasse, 35. — Bécs, Kärnthnerstrasse 31.

Budapest: Muzeum-körút 1.

Szabott ár!

Mérték utáni megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szabott ár!

LEGJOBB OLVASMÁNYOK.

Igen alkalmas ajándékkönyvek a kath. ifjuság számára.

Éppen most jelent meg:

„Lilionszálak“

diszes vászonkötésben 1 frt 50 kr.

Kempis Tamás Krisztus követése

kétféle kiadásban: a népies kiadás kötve 40 kr.; a Führich képeivel illusztrált szalonkiadás 4, 6 és 8 frtos példányokban.

A megrendelések szerzőhöz **Dr. Nogáll János** fsz püspök vagy a **Szent-László** könyvnyomdába czimzendők.

Aldozatlángok.

Imádságos könyv. Ára egész vászonba kötve 60 kr.

Boldogasszony követése

ára 1 frt 50 kr.

Keresztény vezércikkek

1 frt 50 kr.

Ligouri Szent-Alfonz

vezérkönyve.

1 frt 50 kr. — 2 frt.

Lelkiharcz ára 90 kr.

Az Urangyala

füzve 1 frt, kötve 1 frt 50 kr.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvény-nél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyarkorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csás. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Szőlőtermelők figyelmébe!

A legjobb és legolcsóbb szőlőkötő anyag a

Brasiliai háncs

erősebb és szaporább a »Raffia háncs«-nál ára kilónként

30 krajczár.

A Peronospora elleni védekezésre ajánlok vegytiszta rézgáliczot a legolcsóbb napi áron.

Vidéki megrendelések még azon nap pontosan elküldetnek. Teljes tisztelettel

Janky Antal.

Eladó ház.

A Schlauch-tér és kőfaragó-utca között az »Erzsébet« leány árvaházzal szemben egy 41-00 méter hosszú utcái fronttal és 46-00 méter széles ház kerttel eladó, melyen van 5 szobás lakás 2 konyhával 2 kamara és alatta pinczével, oldalt 2 kisebb szobával egy konyhával; utcára van még beépíthető területe:

6800 frtért eladó.

Értekezni lehet: Pintér Mihály megbizottal széles-utca 661. sz. a.